Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 20ής Σεπτεμβρίου 2022 *

«Προδικαστική παραπομπή – Ενιαία αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών – Κατάχρηση αγοράς – Κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών – Οδηγία 2003/6/ΕΚ – Άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′ – Κανονισμός (ΕΕ) 596/2014 – Άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′ – Εποπτικές και ερευνητικές εξουσίες της Autorité des marchés financiers (AMF) – Σκοπός γενικού συμφέροντος ο οποίος συνίσταται στην προστασία της ακεραιότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών της Ένωσης και της εμπιστοσύνης του κοινού στα χρηματοπιστωτικά μέσα – Δυνατότητα της AMF να ζητήσει να της παραδοθούν τα αρχεία δεδομένων κίνησης τα οποία τηρούνται από φορέα παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών – Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών – Οδηγία 2002/58/ΕΚ – Άρθρο 15, παράγραφος 1 – Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Άρθρα 7, 8 και 11, καθώς και 52, παράγραφος 1 – Απόρρητο των επικοινωνιών – Περιορισμοί – Νομοθεσία η οποία προβλέπει ότι οι φορείς παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών διατηρούν γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα κίνησης – Δυνατότητα εθνικού δικαστηρίου να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα αποφάσεως με την οποία αντίθετες προς το δίκαιο της Ένωσης εθνικές νομοθετικές διατάξεις κηρύσσονται ανίσχυρες – Αποκλείεται»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-339/20 και C-397/20,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, τις οποίες υπέβαλε το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) με αποφάσεις της 1ης Απριλίου 2020, που περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 24 Ιουλίου 2020 και στις 20 Αυγούστου 2020 αντιστοίχως, στο πλαίσιο των ποινικών δικών κατά των

VD (C-339/20), και

SR (C-397/20),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους K. Lenaerts, Πρόεδρο, A. Arabadjiev, A. Prechal, S. Rodin, I. Jarukaitis και I. Ziemele, προέδρους τμήματος, T. von Danwitz, M. Safjan, F. Biltgen, P. G. Xuereb (εισηγητή), N. Piçarra, L. S. Rossi και A. Kumin, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: R. Şereş, διοικητική υπάλληλος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 14ης Σεπτεμβρίου 2021,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

– ο VD, εκπροσωπούμενος από τους D. Foussard και F. Peltier, avocats,

– ο SR, εκπροσωπούμενος από τους M. Chavannes και P. Spinosi, avocats,

– η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A. Daniel και E. de Moustier, και τους D. Dubois, J. Illouz και T. Stéhelin,

– η Δανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις N. Holst-Christensen, N. Lykkegaard και M. Søndahl Wolff,

– η Εσθονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις A. Kalbus και M. Kriisa,

– η Ιρλανδία, εκπροσωπούμενη από την M. Browne, τον A. Joyce και την J. Quaney, με τη συνδρομή του D. Fennelly, BL,

– η Ισπανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Aguilera Ruiz,

– η Πολωνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον B. Majczyna,

– η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την P. Barros da Costa, τον L. Inez Fernandes και τις L. Medeiros και I. Oliveira,

– η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους S. L. Kalėda, H. Kranenborg, T. Scharf και F. Wilman,

– ο Ευρωπαίος Επόπτης Προστασίας Δεδομένων, εκπροσωπούμενος από την A. Buchta, τον M. Guglielmetti, την C.-A. Mamier και τον D. Nardi,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 18ης Νοεμβρίου 2021,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν, κατ' ουσίαν, την ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 2, στοιχεία α' και δ', της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς) (ΕΕ 2003, L 96, σ. 16), καθώς και του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ' και η', του κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ της Επιτροπής (ΕΕ 2014, L 173, σ. 1), σε συνδυασμό με το άρθρο 15,

παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (ΕΕ 2002, L 201, σ. 37), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ 2009, L 337, σ. 11) (στο εξής: οδηγία 2002/58), και υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ποινικών δικών κατά των VD και SR για τα εγκλήματα της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, της αποδοχής προϊόντων του ως άνω εγκλήματος, της συνέργειας, της δωροδοκίας και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2002/58

3 Οι αιτιολογικές σκέψεις 2, 6, 7 και 11 της οδηγίας 2002/58 έχουν ως εξής:

«(2) Επιδίωξη της παρούσας οδηγίας είναι να σεβαστεί τα θεμελιώδη δικαιώματα, τηρεί δε τις βασικές αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον [Χάρτη]. Συγκεκριμένα, η παρούσα οδηγία επιδιώκει να διασφαλισθεί η πλήρης τήρηση των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 7 και 8 του [Χ]άρτη αυτού.

[…]

(6) Το Διαδίκτυο ανατρέπει τις παραδοσιακές δομές της αγοράς παρέχοντας ενιαία, παγκόσμια υποδομή για την παροχή ευρέος φάσματος υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών. Οι διαθέσιμες στο κοινό υπηρεσίες επικοινωνιών στο Διαδίκτυο δημιουργούν νέες δυνατότητες για τους χρήστες αλλά και νέους κινδύνους για τα προσωπικά τους δεδομένα και την ιδιωτική τους ζωή.

(7) Στην περίπτωση των δημόσιων δικτύων επικοινωνίας, θα πρέπει να θεσπισθούν ειδικές νομοθετικές, κανονιστικές και τεχνικές διατάξεις προκειμένου να προστατευθούν τα θεμελιώδη δικαιώματα και οι ελευθερίες των φυσικών προσώπων, καθώς και τα έννομα συμφέροντα των νομικών προσώπων, ιδίως έναντι των αυξανομένων δυνατοτήτων αυτόματης αποθήκευσης και επεξεργασίας δεδομένων που αφορούν συνδρομητές και χρήστες.

[…]

(11) Η παρούσα οδηγία, όπως και η οδηγία 95/46/ΕΚ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Οκτωβρίου 1995, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών (ΕΕ 1995, L 281, σ. 31)], δεν υπεισέρχεται σε θέματα προστασίας

των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών που συνδέονται με δραστηριότητες οι οποίες δεν διέπονται από το κοινοτικό δίκαιο. Επομένως, δεν αλλάζει την υφιστάμενη ισορροπία ανάμεσα στο δικαίωμα του ατόμου στην ιδιωτική ζωή και τη δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίζουν μέτρα όπως αυτά που αναφέρονται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, της παρούσας οδηγίας, εφόσον είναι αναγκαία για την προστασία της δημόσιας ασφάλειας, της εθνικής άμυνας, της ασφάλειας του κράτους (περιλαμβανομένης της οικονομικής ευημερίας του κράτους εφόσον οι δραστηριότητες συνδέονται με θέματα ασφάλειας του κράτους) και την εφαρμογή του ποινικού δικαίου. Ως εκ τούτου, η παρούσα οδηγία δεν θίγει τη δυνατότητα των κρατών μελών να προβαίνουν σε νόμιμη παρακολούθηση των ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή να λαμβάνουν άλλα μέτρα, όταν αυτό είναι αναγκαίο, για οποιονδήποτε από τους προαναφερόμενους σκοπούς και σύμφωνα με την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών [η οποία υπογράφηκε στη Ρώμη στις 4 Νοεμβρίου 1950], όπως ερμηνεύθηκε από τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Τα μέτρα αυτά πρέπει να είναι κατάλληλα, αυστηρώς ανάλογα των προς επίτευξη σκοπών και αναγκαία στα πλαίσια μιας δημοκρατικής κοινωνίας και θα πρέπει επίσης να υπόκεινται σε επαρκείς διασφαλίσεις σύμφωνα με την ευρωπαϊκή σύμβαση για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών.»

4 Το άρθρο 1 της οδηγίας 2002/58, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής και στόχος», ορίζει τα εξής:

«1. Η παρούσα οδηγία προβλέπει την εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων οι οποίες απαιτούνται προκειμένου να διασφαλίζεται ισοδύναμο επίπεδο προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, και ιδίως του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και την εμπιστευτικότητα, όσον αφορά την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και να διασφαλίζεται η ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και των εξοπλισμών και υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στην Κοινότητα.

2. Οι διατάξεις της παρούσας οδηγίας εξειδικεύουν και συμπληρώνουν την οδηγία [95/46] για τους σκοπούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1. Επιπλέον, οι εν λόγω διατάξεις παρέχουν προστασία των εννόμων συμφερόντων των συνδρομητών που είναι νομικά πρόσωπα.

3. Η παρούσα οδηγία δεν εφαρμόζεται σε δραστηριότητες οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της Συνθήκης [ΛΕΕ], όπως οι δραστηριότητες που καλύπτονται από τους τίτλους V και VI της Συνθήκης [ΕΕ], και σε κάθε περίπτωση στις δραστηριότητες που αφορούν τη δημόσια ασφάλεια, την εθνική άμυνα, την ασφάλεια του κράτους (συμπεριλαμβανομένης της οικονομικής ευημερίας του κράτους εφόσον οι δραστηριότητες συνδέονται με θέματα ασφάλειας του κράτους) και στις δραστηριότητες του κράτους σε τομείς του ποινικού δικαίου.»

5 Το άρθρο 2 της εν λόγω οδηγίας, το οποίο τιτλοφορείται «Ορισμοί», προβλέπει στο δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β′, τα εξής:

«[Ι]σχύουν και οι ακόλουθοι ορισμοί, βάσει των οποίων νοούνται ως:

[…]

β) “δεδομένα κίνησης”: τα δεδομένα που υποβάλλονται σε επεξεργασία για τους σκοπούς της διαβίβασης μιας επικοινωνίας σε δίκτυο ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή της χρέωσής της».

6 Το άρθρο 5 της ίδιας οδηγίας φέρει τον τίτλο «Απόρρητο των επικοινωνιών» και έχει ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη κατοχυρώνουν, μέσω της εθνικής νομοθεσίας, το απόρρητο των επικοινωνιών που διενεργούνται μέσω δημόσιου δικτύου επικοινωνιών και των διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και των συναφών δεδομένων κίνησης. Ειδικότερα, απαγορεύουν την ακρόαση, υποκλοπή, αποθήκευση ή άλλο είδος παρακολούθησης ή επιτήρησης των επικοινωνιών και των συναφών δεδομένων κίνησης από πρόσωπα πλην των χρηστών, χωρίς τη συγκατάθεση των ενδιαφερομένων χρηστών, εκτός αν υπάρχει σχετική νόμιμη άδεια, σύμφωνα με το άρθρο 15, παράγραφος 1. Η παρούσα παράγραφος δεν εμποδίζει την τεχνική αποθήκευση, η οποία είναι αναγκαία για τη διαβίβαση επικοινωνίας, με την επιφύλαξη της αρχής του απορρήτου.

2. Η παράγραφος 1 δεν επηρεάζει οποιαδήποτε επιτρεπόμενη από το νόμο καταγραφή συνδιαλέξεων και των συναφών δεδομένων κίνησης όταν πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια νόμιμης επαγγελματικής πρακτικής με σκοπό την παροχή αποδεικτικών στοιχείων μιας εμπορικής συναλλαγής ή οποιασδήποτε άλλης επικοινωνίας επαγγελματικού χαρακτήρα.

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η αποθήκευση πληροφοριών ή η απόκτηση πρόσβασης σε ήδη αποθηκευμένες πληροφορίες στον τερματικό εξοπλισμό συνδρομητή ή χρήστη επιτρέπεται μόνον εάν ο συγκεκριμένος συνδρομητής ή χρήστης έχει δώσει τη συγκατάθεσή του με βάση σαφείς και εκτενείς πληροφορίες σύμφωνα με την οδηγία [95/46], μεταξύ άλλων για το σκοπό της επεξεργασίας. Τούτο δεν εμποδίζει οιαδήποτε τεχνικής φύσεως αποθήκευση ή πρόσβαση, αποκλειστικός σκοπός της οποίας είναι η διενέργεια της διαβίβασης μιας επικοινωνίας μέσω δικτύου ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή που είναι απολύτως αναγκαία για να μπορεί ο πάροχος υπηρεσίας της κοινωνίας της πληροφορίας την οποία έχει ζητήσει ρητά ο συνδρομητής ή ο χρήστης να παρέχει τη συγκεκριμένη υπηρεσία.»

7 Το άρθρο 6 της οδηγίας 2002/58, το οποίο επιγράφεται «Δεδομένα κίνησης», ορίζει τα εξής:

«1. Τα δεδομένα κίνησης που αφορούν συνδρομητές και χρήστες, τα οποία υποβάλλονται σε επεξεργασία και αποθηκεύονται από τον πάροχο δημόσιου δικτύου ή διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών, πρέπει να απαλείφονται ή να καθίστανται ανώνυμα όταν δεν είναι πλέον απαραίτητα για το σκοπό της μετάδοσης μιας επικοινωνίας, με την επιφύλαξη των παραγράφων 2, 3 και 5 του παρόντος άρθρου και του άρθρου 15 παράγραφος 1.

2. Τα δεδομένα κίνησης που είναι απαραίτητα για τη χρέωση των συνδρομητών και την πληρωμή των διασυνδέσεων μπορούν να υποβάλλονται σε επεξεργασία. Η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται μόνον έως το τέλος της χρονικής περιόδου εντός της οποίας δύναται να αμφισβητείται νομίμως ο λογαριασμός ή να επιδιώκεται η πληρωμή.

3. Για την εμπορική προώθηση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή για την παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, ο πάροχος διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών μπορεί να επεξεργάζεται τα δεδομένα που αναφέρονται στην παράγραφο 1 στην απαιτούμενη έκταση και για την απαιτούμενη διάρκεια για αυτή την υπηρεσία ή την εμπορική προώθηση, εφόσον ο συνδρομητής ή ο χρήστης τον οποίο αφορούν δίδει προηγουμένως τη συγκατάθεσή του. Στους χρήστες ή συνδρομητές πρέπει να δίνεται η δυνατότητα να ανακαλούν οποτεδήποτε τη συγκατάθεσή τους για την επεξεργασία των δεδομένων κίνησης.

[…]

5. Η επεξεργασία των δεδομένων κίνησης, σύμφωνα με τις παραγράφους 1, 2, 3 και 4, πρέπει να περιορίζεται σε πρόσωπα τα οποία ενεργούν υπό την εποπτεία του φορέα παροχής του δημοσίου δικτύου και της διαθέσιμης στο κοινό υπηρεσίας ηλεκτρονικών επικοινωνιών και ασχολούνται με τη διαχείριση της χρέωσης ή της κίνησης, τις απαντήσεις σε ερωτήσεις πελατών, την ανίχνευση της απάτης, την εμπορική προώθηση των υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή την παροχή υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας, και πρέπει να περιορίζεται στα απολύτως αναγκαία για την εξυπηρέτηση των σκοπών αυτών.

[…]»

8 Το άρθρο 9 της οδηγίας αυτής, το οποίο τιτλοφορείται «Δεδομένα θέσης εκτός των δεδομένων κίνησης», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Στις περιπτώσεις όπου δεδομένα θέσης εκτός των δεδομένων κίνησης, που αφορούν τους χρήστες ή συνδρομητές δικτύων ή διαθέσιμων στο κοινό υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, είναι δυνατό να υποστούν επεξεργασία, η επεξεργασία αυτή επιτρέπεται μόνον όταν αυτά καθίστανται ανώνυμα ή με τη ρητή συγκατάθεση των χρηστών ή συνδρομητών στην απαιτούμενη έκταση και για την απαιτούμενη διάρκεια για την παροχή μιας υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας. Ο φορέας παροχής υπηρεσιών είναι υποχρεωμένος να ενημερώνει τους χρήστες ή συνδρομητές, προτού δώσουν τη συγκατάθεσή τους, σχετικά με τον τύπο των δεδομένων θέσης εκτός των δεδομένων κυκλοφορίας που υποβάλλονται σε επεξεργασία, τους σκοπούς και τη διάρκεια της εν λόγω επεξεργασίας, καθώς και το ενδεχόμενο μετάδοσής τους σε τρίτους για το σκοπό παροχής της υπηρεσίας προστιθέμενης αξίας. […]»

9 Το άρθρο 15 της οδηγίας 2002/58 φέρει τον τίτλο «Εφαρμογή ορισμένων διατάξεων της οδηγίας [95/46]» και ορίζει στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Τα κράτη μέλη δύνανται να λαμβάνουν νομοθετικά μέτρα για να περιορίζουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 5 και 6, στο άρθρο 8 παράγραφοι 1 έως 4 και στο άρθρο 9 της παρούσας οδηγίας, εφόσον ο περιορισμός αυτός αποτελεί αναγκαίο, κατάλληλο και ανάλογο μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας (δηλαδή της ασφάλειας του κράτους), της εθνικής άμυνας, της δημόσιας ασφάλειας, και για την πρόληψη, διερεύνηση, διαπίστωση και δίωξη ποινικών αδικημάτων ή της άνευ αδείας χρησιμοποίησης του συστήματος ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως προβλέπεται στο άρθρο 13 παράγραφος 1 της οδηγίας [95/46]. Για το σκοπό αυτό, τα κράτη μέλη δύνανται, μεταξύ άλλων, να λαμβάνουν νομοθετικά μέτρα που θα προβλέπουν τη φύλαξη δεδομένων για ορισμένο χρονικό διάστημα για τους λόγους που αναφέρονται στην παρούσα παράγραφο. Όλα τα μέτρα που προβλέπονται στην παρούσα παράγραφο είναι σύμφωνα με τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, συμπεριλαμβανομένων αυτών που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφοι 1 και 2 της [ΣΕΕ].»

Η οδηγία 2003/6

10 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 2, 12, 37, 41 και 44 της οδηγίας 2003/6 έχουν ως εξής:

«(1) Η δημιουργία μιας γνήσιας ενιαίας αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι ουσιώδης για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία απασχόλησης στην Κοινότητα.

(2) Η ύπαρξη μιας ενοποιημένης και αποτελεσματικής χρηματοπιστωτικής αγοράς προϋποθέτει την εξασφάλιση της ακεραιότητας της αγοράς. Η ομαλή λειτουργία των αγορών κινητών αξιών και η διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού προς αυτές αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία. Η κατάχρηση αγοράς θίγει την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και την εμπιστοσύνη του κοινού στις κινητές αξίες και τα παράγωγα μέσα.

[…]

(12) Η έννοια της κατάχρησης αγοράς καλύπτει τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τη χειραγώγηση της αγοράς. Ο στόχος της νομοθεσίας για την απαγόρευση των πράξεων προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες είναι ίδιος με εκείνον της νομοθεσίας κατά της χειραγώγησης της αγοράς: η ακεραιότητα των κοινοτικών χρηματοπιστωτικών αγορών και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών στις αγορές αυτές. […]

[…]

(37) Η αποτελεσματικότητα της εποπτείας θα εξασφαλιστεί με την παραχώρηση στην αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους ενός κοινού ελάχιστου συνόλου εξουσιών και ισχυρών μέσων δράσης. Οι επιχειρήσεις και όλοι οι οικονομικοί φορείς θα πρέπει επίσης να συμβάλλουν στο επίπεδό τους στην ακεραιότητα της αγοράς. […]

[…]

(41) Δεδομένου ότι ο στόχος της προτεινομένης δράσης, δηλαδή η πρόληψη της κατάχρησης της αγοράς υπό μορφή κατοχής εμπιστευτικών πληροφοριών και χειραγώγησης της αγοράς, δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη λόγω της κλίμακας και των συνεπειών των μέτρων, και μπορεί συνεπώς να επιτευχθεί καλύτερα σε κοινοτικό επίπεδο, η Κοινότητα δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας του άρθρου 5 [ΣΕΕ]. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας του ιδίου άρθρου, η παρούσα οδηγία δεν υπερβαίνει τα αναγκαία προς επίτευξη του στόχου αυτού.

(44) Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται ιδίως από τον [Χάρτη], και ειδικότερα από το άρθρο 11 αυτού, καθώς και από το άρθρο 10 της ευρωπαϊκής σύμβασης [για την προάσπιση των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών]. […]»

11 Το άρθρο 11 της οδηγίας αυτής ορίζει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων των δικαστικών αρχών, κάθε κράτος μέλος ορίζει μία μόνο διοικητική αρχή αρμόδια να εξασφαλίσει την εφαρμογή των διατάξεων που θεσπίζονται δυνάμει της παρούσας οδηγίας.

[…]»

12 Κατά το άρθρο 12 της εν λόγω οδηγίας:

«1. Η αρμόδια αρχή έχει όλες τις εξουσίες εποπτείας και διερεύνησης, που είναι αναγκαίες για την άσκηση των καθηκόντων της. […]

2. Με την επιφύλαξη του άρθρου 6 παράγραφος 7, οι εξουσίες που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του παρόντος άρθρου ασκούνται εντός του πλαισίου της εθνικής νομοθεσίας και πρέπει να περιλαμβάνουν τουλάχιστον το δικαίωμα της αρμόδιας αρχής:

α) να έχει πρόσβαση σε οποιοδήποτε έγγραφο σε οποιαδήποτε μορφή αυτού και να λαμβάνει αντίγραφό του·

[…]

δ) να απαιτεί υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων·

[…]».

Ο κανονισμός 596/2014

13 Ο κανονισμός 596/2014 κατάργησε και αντικατέστησε την οδηγία 2003/6 από τις 3 Ιουλίου 2016.

14 Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 2, 7, 24, 44, 62, 65, 66, 77 και 86 του κανονισμού αυτού έχουν ως εξής:

«(1) Η δημιουργία μιας πραγματικά εσωτερικής αγοράς χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών είναι σημαντική για την οικονομική ανάπτυξη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας στην Ένωση.

(2) Προϋπόθεση για μια ολοκληρωμένη, αποτελεσματική και διαφανή χρηματοπιστωτική αγορά είναι η ακεραιότητα της αγοράς. Η ομαλή λειτουργία των αγορών κινητών αξιών και η διατήρηση της εμπιστοσύνης του κοινού προς αυτές αποτελούν απαραίτητες προϋποθέσεις για την οικονομική ανάπτυξη και την ευημερία. Η κατάχρηση της αγοράς βλάπτει την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών και την εμπιστοσύνη του κοινού στις κινητές αξίες και τα παράγωγα μέσα.

[…]

(7) Η κατάχρηση της αγοράς είναι μια έννοια που καλύπτει την παράνομη συμπεριφορά στις χρηματοπιστωτικές αγορές και για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού θα πρέπει να ερμηνεύεται ως συνιστάμενη σε κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, σε παράνομη ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών και σε χειραγώγηση της αγοράς. Οι ανωτέρω συμπεριφορές αποτρέπουν την πλήρη και κατάλληλη διαφάνεια της αγοράς, η οποία αποτελεί προϋπόθεση για τη συμμετοχή όλων των οικονομικών φορέων στη διαπραγμάτευση σε συνδεδεμένες χρηματοπιστωτικές αγορές.

[…]

(24) Όταν ένα νομικό ή φυσικό πρόσωπο που είναι κάτοχος προνομιακών πληροφοριών αποκτά ή διαθέτει, ή επιχειρεί να αποκτήσει ή διαθέσει, για δικό του λογαριασμό ή για λογαριασμό τρίτου, άμεσα ή έμμεσα, χρηματοπιστωτικά μέσα με τα οποία σχετίζονται οι εν λόγω πληροφορίες, θα πρέπει να θεωρείται ότι χρησιμοποίησε αυτές τις πληροφορίες. Το τεκμήριο αυτό νοείται με την επιφύλαξη των δικαιωμάτων της υπεράσπισης. Το ζήτημα κατά πόσον ένα πρόσωπο έχει παραβιάσει την απαγόρευση της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, ή έχει επιχειρήσει να καταχραστεί προνομιακές πληροφορίες, θα πρέπει να αναλύεται υπό το πρίσμα του σκοπού του παρόντος κανονισμού, που είναι η προστασία

της ακεραιότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών και η ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών, κάτι που, με τη σειρά του, βασίζεται στη διαβεβαίωση ότι οι επενδυτές έχουν ισότιμη μεταχείριση και προστατεύονται από την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών.

[…]

(44) Πολλά χρηματοπιστωτικά μέσα αποτιμώνται με βάση δείκτες αναφοράς. Η πραγματική ή επιχειρούμενη χειραγώγηση δεικτών αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των διατραπεζικών επιτοκίων δανεισμού, μπορεί να έχει σοβαρές επιπτώσεις στην εμπιστοσύνη της αγοράς και μπορεί να οδηγήσει σε σημαντικές απώλειες για τους επενδυτές ή να στρεβλώσει την πραγματική οικονομία. […]

(62) Ένα σύνολο αποτελεσματικών εργαλείων, εξουσιών και πόρων για την αρμόδια αρχή κάθε κράτους μέλους εγγυάται την αποτελεσματικότητα της εποπτείας. Ως εκ τούτου, ο παρών κανονισμός προβλέπει ειδικότερα μια ελάχιστη δέσμη εποπτικών και ερευνητικών εξουσιών που θα πρέπει να διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Οι εξουσίες αυτές θα πρέπει να ασκούνται, εφόσον το απαιτεί η εθνική νομοθεσία, με αίτηση προς τις αρμόδιες δικαστικές αρχές. […]

[…]

(65) Τα υπάρχοντα στοιχεία της καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων επιχειρήσεων παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλων χρηματοδοτικών ιδρυμάτων που εκτελούν συναλλαγές και τεκμηριώνουν την εκτέλεση αυτών, καθώς και τα υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και τα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων από φορείς παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών αποτελούν κρίσιμα, και κάποιες φορές τα μοναδικά, αποδεικτικά στοιχεία για τον εντοπισμό και την απόδειξη πράξεων κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών και πράξεων χειραγώγησης της αγοράς. Μέσω των στοιχείων για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και των αρχείων διακίνησης δεδομένων μπορεί να προσδιοριστεί η ταυτότητα ενός προσώπου που είναι υπεύθυνο για τη διάδοση ψευδών ή παραπλανητικών πληροφοριών ή μπορεί να διαπιστωθεί ότι κάποια πρόσωπα επικοινώνησαν μια ορισμένη στιγμή και ότι υφίσταται μια σχέση μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων. Συνεπώς, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να ζητούν υπάρχοντα αρχεία καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, ηλεκτρονικών επικοινωνιών και αρχεία διακίνησης δεδομένων τα οποία τηρούνται από επιχείρηση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, πιστωτικό ή χρηματοδοτικό ίδρυμα σύμφωνα με την οδηγία 2014/65/ΕΕ [του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για τις αγορές χρηματοπιστωτικών μέσων και την τροποποίηση της οδηγίας 2002/92/ΕΚ και της οδηγίας 2011/61/ΕΕ (ΕΕ 2014, L 173, σ. 349)]. Η πρόσβαση σε αρχεία διακίνησης δεδομένων και καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων είναι αναγκαία για την παροχή αποδεικτικών στοιχείων και ερευνητικών πληροφοριών σχετικά με πιθανή κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών ή πιθανή χειραγώγηση της αγοράς, και κατά συνέπεια για τον εντοπισμό της κατάχρησης της αγοράς και την επιβολή κυρώσεων. Για να καθιερωθούν, στο πλαίσιο της Ένωσης, ίσοι όροι όσον αφορά την πρόσβαση σε στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και στα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από εταιρείες τηλεπικοινωνιών ή στα υπάρχοντα στοιχεία καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από επιχειρήσεις επενδύσεων, πιστωτικά ιδρύματα ή χρηματοδοτικά ιδρύματα, οι αρμόδιες αρχές θα πρέπει σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία να έχουν τη δυνατότητα να τους παραδίδονται υπάρχοντα αρχεία

τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και υπάρχοντα στοιχεία διακίνησης δεδομένων τα οποία τηρούνται από φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών, στον βαθμό που αυτό επιτρέπεται βάσει της εθνικής νομοθεσίας, καθώς και υπάρχοντα στοιχεία καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και διακίνησης δεδομένων, τα οποία τηρούνται από επιχείρηση παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, στις περιπτώσεις στις οποίες υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι τέτοια αρχεία, σχετιζόμενα με το αντικείμενο της επιθεώρησης ή έρευνας, αποτελούν ενδεχομένως κρίσιμα αποδεικτικά στοιχεία σε υπόθεση κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών ή χειραγώγησης της αγοράς, κατά παράβαση του παρόντος κανονισμού. Η πρόσβαση στα στοιχεία τηλεφωνικών συνδιαλέξεων και τα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα εκμετάλλευσης τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών δεν περιλαμβάνει την πρόσβαση στο περιεχόμενο φωνητικών τηλεφωνικών επικοινωνιών.

(66) Παρότι ο παρών κανονισμός ορίζει μια ελάχιστη δέσμη εξουσιών που θα πρέπει να διαθέτουν οι αρμόδιες αρχές, οι εξουσίες αυτές θα πρέπει να ασκούνται στο πλαίσιο ενός πλήρους συστήματος εθνικής νομοθεσίας το οποίο θα εξασφαλίζει τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή. Για την άσκηση των εξουσιών αυτών, η οποία μπορεί να συνεπάγεται σοβαρές παρεμβάσεις στο δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να έχουν θεσπίσει κατάλληλες και αποτελεσματικές εγγυήσεις έναντι οιασδήποτε κατάχρησης, για παράδειγμα όταν απαιτείται προηγούμενη άδεια από τις δικαστικές αρχές του οικείου κράτους μέλους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να ασκούν αυτές τις παρεμβατικές εξουσίες στον βαθμό που είναι αναγκαίος για την κατάλληλη διερεύνηση σοβαρών περιπτώσεων στις οποίες δεν υπάρχουν ισοδύναμα μέσα για την αποτελεσματική επίτευξη του ίδιου αποτελέσματος.

[…]

(77) Ο παρών κανονισμός σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις αρχές που αναγνωρίζονται στον Χάρτη. Συνεπώς, ο παρών κανονισμός θα πρέπει να ερμηνεύεται και να εφαρμόζεται σύμφωνα με τα εν λόγω δικαιώματα και αρχές. […]

[…]

(86) Δεδομένου ότι ο στόχος του παρόντος κανονισμού, ήτοι η πρόληψη της κατάχρησης της αγοράς από πρόσωπα που κατέχουν προνομιακές πληροφορίες, η παράνομη ανακοίνωση τέτοιων πληροφοριών, και η χειραγώγηση της αγοράς δεν μπορεί να επιτευχθεί επαρκώς από τα κράτη μέλη, μπορεί όμως, λόγω της κλίμακας ή των αποτελεσμάτων των μέτρων, να επιτευχθεί καλύτερα στο επίπεδο της Ένωσης, η Ένωση δύναται να λάβει μέτρα σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας η οποία διατυπώνεται στο άρθρο 5 [ΣΕΕ]. Σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας, όπως διατυπώνεται στο ίδιο άρθρο, ο παρών κανονισμός δεν υπερβαίνει τα αναγκαία όρια για την επίτευξη του εν λόγω στόχου.»

15 Κατά το άρθρο 1 του ως άνω κανονισμού:

«Ο παρών κανονισμός θεσπίζει ένα κοινό κανονιστικό πλαίσιο σχετικά με την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών, την παράνομη ανακοίνωση προνομιακών πληροφοριών και τη χειραγώγηση της αγοράς (“κατάχρηση αγοράς”), καθώς και μέτρα για την πρόληψη της κατάχρησης της αγοράς για τη διασφάλιση της ακεραιότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών στην Ένωση και για την ενίσχυση της προστασίας των επενδυτών και της εμπιστοσύνης στις εν λόγω αγορές.»

16 Το άρθρο 3 του ίδιου κανονισμού επιγράφεται «Ορισμοί» και προβλέπει στην παράγραφο 1, σημείο 27, τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού ισχύουν οι ακόλουθοι ορισμοί:

[…]

27) ως “αρχεία δεδομένων κίνησης” νοούνται αρχεία “δεδομένων κίνησης” κατά την έννοια του άρθρου 2 δεύτερο εδάφιο στοιχείο β) της οδηγίας [2002/58]».

17 Το άρθρο 14 του κανονισμού 596/2014 τιτλοφορείται «Απαγόρευση της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών και της παράνομης ανακοίνωσης προνομιακών πληροφοριών» και έχει ως εξής:

«Απαγορεύεται:

α) η κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας ή η απόπειρα κατάχρησης προνομιακής πληροφορίας·

β) η σύσταση προς άλλο πρόσωπο να προβεί σε κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας ή παρότρυνση άλλου προσώπου να προβεί σε κατάχρηση προνομιακής πληροφορίας· ή

γ) η παράνομη ανακοίνωση προνομιακής πληροφορίας.»

18 Το άρθρο 22 του κανονισμού αυτού προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων των δικαστικών αρχών, κάθε κράτος μέλος διορίζει μια ενιαία διοικητική αρμόδια αρχή για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού. […]»

19 Το άρθρο 23 του εν λόγω κανονισμού, το οποίο φέρει τον τίτλο «Εξουσίες των αρμόδιων αρχών», ορίζει στις παραγράφους 2 και 3 τα εξής:

«2. Για να εκπληρώσουν τα καθήκοντά τους δυνάμει του παρόντος κανονισμού, οι αρμόδιες αρχές διαθέτουν, σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τουλάχιστον τις ακόλουθες εξουσίες εποπτείας και έρευνας:

α) να έχουν πρόσβαση σε οποιοδήποτε έγγραφο και άλλα δεδομένα οποιασδήποτε μορφής και να λαμβάνουν ή να παίρνουν αντίτυπο αυτών·

[…]

ζ) να ζητούν τα υπάρχοντα αρχεία καταγραφής τηλεφωνικών συνδιαλέξεων, ηλεκτρονικών επικοινωνιών ή άλλα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα χρηματοδοτικά ιδρύματα·

η) να ζητούν, αν αυτό επιτρέπεται βάσει της εθνικής νομοθεσίας, τα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών όταν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες παράβασης και τα εν λόγω αρχεία ενδέχεται να είναι σημαντικά για την έρευνα παραβάσεων του άρθρου 14, στοιχείο α) ή β), ή του άρθρου 15·

[…]

3. Τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι υφίστανται κατάλληλα μέτρα ούτως ώστε οι αρμόδιες αρχές να διαθέτουν όλες τις εξουσίες εποπτείας και έρευνας που είναι αναγκαίες για την εκπλήρωση των καθηκόντων τους.

[…]»

Το γαλλικό δίκαιο

Ο CPCE

20 Ο code des postes et des communications électroniques (κώδικας ταχυδρομείων και ηλεκτρονικών επικοινωνιών), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο για τις διαφορές των κύριων δικών (στο εξής: CPCE), όριζε στο άρθρο L. 34-1 τα εξής:

«I. – Το παρόν άρθρο εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών στο κοινό· εφαρμόζεται ιδίως στα δίκτυα που υποστηρίζουν συσκευές συλλογής δεδομένων και ταυτοποίησης.

II. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των παραγράφων III, IV, V και VI, οι φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, και ιδίως τα πρόσωπα των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στην παροχή πρόσβασης σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής επικοινωνίας προς το κοινό, πρέπει να διαγράφουν ή να ανωνυμοποιούν όλα τα δεδομένα κίνησης.

Όποιος παρέχει στο κοινό υπηρεσίες ηλεκτρονικών επικοινωνιών θεσπίζει, τηρουμένων των διατάξεων του προηγούμενου εδαφίου, εσωτερικές διαδικασίες ώστε να απαντά στα αιτήματα των αρμόδιων αρχών.

Όποιος, στο πλαίσιο κύριας ή δευτερεύουσας επαγγελματικής δραστηριότητας, προσφέρει στο κοινό σύνδεση που καθιστά δυνατή ηλεκτρονική επικοινωνία μέσω της πρόσβασης σε δίκτυο, ακόμη και δωρεάν, υποχρεούται να τηρεί τις διατάξεις που εφαρμόζονται στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών δυνάμει του παρόντος άρθρου.

III. Για τις ανάγκες της έρευνας, της διαπίστωσης και της δίωξης τυχόν ποινικών αδικημάτων ή παράβασης της υποχρέωσης που ορίζεται στο άρθρο L. 336-3 του code de la propriété intellectuelle [κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας] ή για την αποτροπή επιθέσεων στα συστήματα αυτοματοποιημένης επεξεργασίας δεδομένων οι οποίες προβλέπονται και τιμωρούνται από τα άρθρα 323-1 έως 323-3-1 του code pénal [ποινικού κώδικα] και με μοναδικό σκοπό να καταστεί δυνατή, εφόσον είναι αναγκαίο, η διάθεσή τους στη δικαστική αρχή ή στην ανώτατη αρχή που προβλέπεται στο άρθρο L. 331-12 του κώδικα διανοητικής ιδιοκτησίας ή στην εθνική αρχή ασφαλείας των πληροφοριακών συστημάτων που προβλέπεται στο άρθρο L. 2321-1 του code de la défense [κώδικα εθνικής άμυνας], επιτρέπεται η αναβολή για μέγιστη διάρκεια ενός έτους των ενεργειών διαγραφής ή ανωνυμοποίησης ορισμένων κατηγοριών τεχνικών δεδομένων. Με διάταγμα το οποίο υποβάλλεται για επεξεργασία στο Conseil d'État [Συμβούλιο της Επικρατείας] και εκδίδεται κατόπιν γνωμοδότησης της Commission nationale de l'informatique et des libertés [Εθνικής επιτροπής πληροφορικής και ελευθεριών], καθορίζονται, εντός των ορίων που προβλέπονται στην παράγραφο VI, οι κατηγορίες αυτές δεδομένων και η διάρκεια της διατήρησής τους, ανάλογα με τη δραστηριότητα των φορέων παροχής και τη φύση των

επικοινωνιών, καθώς και ο τρόπος αντιστάθμισης, κατά περίπτωση, των ειδικών και προσδιορίσιμων πρόσθετων δαπανών για τις υπηρεσίες που παρασχέθηκαν από τους φορείς παροχής κατόπιν αιτήματος του Δημοσίου.

[…]

VI. – Τα δεδομένα που διατηρούνται και υποβάλλονται σε επεξεργασία υπό τους όρους των παραγράφων III, IV και V αφορούν αποκλειστικώς την ταυτοποίηση των χρηστών των υπηρεσιών των φορέων παροχής, τα τεχνικά χαρακτηριστικά των επικοινωνιών τις οποίες αυτοί εξασφαλίζουν με τις υπηρεσίες τους και τον γεωγραφικό εντοπισμό του τερματικού εξοπλισμού.

Δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση να αφορούν το περιεχόμενο της επικοινωνίας ή των κάθε είδους πληροφοριών στις οποίες υπήρξε πρόσβαση, υπό οποιαδήποτε μορφή, στο πλαίσιο της παροχής των ως άνω υπηρεσιών επικοινωνίας.

Κατά τη διατήρηση και την επεξεργασία των δεδομένων αυτών πρέπει να τηρούνται οι διατάξεις του loi no 78-17 du 6 janvier 1978 relative à l'informatique, aux fichiers et aux libertés [νόμου 78-17, της 6ης Ιανουαρίου 1978, περί πληροφορικής, αρχείων και ελευθεριών].

Οι φορείς παροχής λαμβάνουν όλα τα μέτρα προς αποτροπή της χρήσης των δεδομένων αυτών για σκοπούς άλλους από εκείνους που προβλέπονται στο παρόν άρθρο.»

21 Το άρθρο L. 34-1 του κώδικα ταχυδρομείων και ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπως τροποποιήθηκε με τον loi nº 2021-998, du 30 juillet 2021, relative à la prévention d'actes de terrorisme et au renseignement (νόμο 2021-998, της 30ής Ιουλίου 2021, σχετικά με την πρόληψη τρομοκρατικών ενεργειών και τις υπηρεσίες πληροφοριών) (JORF της 31 Ιουλίου 2021, κείμενο αριθ. 1), προβλέπει στις παραγράφους II bis έως III bis τα εξής:

«II bis. – Οι φορείς παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών υποχρεούνται να διατηρούν:

1° Για τις ανάγκες των ποινικών διαδικασιών, της πρόληψης των απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας και της προστασίας της εθνικής ασφάλειας, τις πληροφορίες που αφορούν την ταυτότητα του χρήστη, μέχρι την παρέλευση πενταετίας από τη λήξη της ισχύος της σύμβασής του·

2° Για τους ίδιους σκοπούς που προαναφέρθηκαν στο σημείο 1 της παρούσας παραγράφου II bis, τις λοιπές πληροφορίες οι οποίες παρέχονται από τον χρήστη κατά τη σύναψη σύμβασης ή τη δημιουργία λογαριασμού, καθώς και τις πληροφορίες που αφορούν την πληρωμή, μέχρι την παρέλευση ενός έτους από τη λήξη της ισχύος της σύμβασής του ή από το κλείσιμο του λογαριασμού του·

3° Για τις ανάγκες της καταπολέμησης της εγκληματικότητας και της σοβαρής παραβατικότητας, της πρόληψης των σοβαρών απειλών κατά της δημόσιας ασφάλειας και της προστασίας της εθνικής ασφάλειας, τα τεχνικά δεδομένα τα οποία καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση της πηγής της σύνδεσης ή τα σχετικά με τον χρησιμοποιούμενο τερματικό εξοπλισμό, μέχρι την παρέλευση ενός έτους από τη σύνδεση ή τη χρήση του τερματικού εξοπλισμού.

III. Όταν διαπιστώνεται σοβαρή, ενεστώσα ή προβλέψιμη, απειλή κατά της δημόσιας ασφάλειας, ο Πρωθυπουργός μπορεί, για λόγους προστασίας της, να επιβάλει με διάταγμα στους φορείς παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών την υποχρέωση να διατηρούν, για ένα έτος, ορισμένες

κατηγορίες δεδομένων κίνησης πέραν εκείνων που μνημονεύονται στο σημείο 3° της παραγράφου II bis, καθώς και ορισμένες κατηγορίες δεδομένων θέσης που προσδιορίζονται με διάταγμα το οποίο υποβάλλεται για επεξεργασία στο Conseil d'État [Συμβούλιο της Επικρατείας].

Η ισχύς του διατάγματος του Πρωθυπουργού, η οποία δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει σε διάρκεια το ένα έτος, μπορεί να ανανεωθεί αν εξακολουθούν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις που προβλέπονται για την έκδοσή του. Η λήξη της ισχύος του δεν επηρεάζει τη διάρκεια της διατήρησης των δεδομένων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο της παρούσας παραγράφου III.

III bis. – Οι αρχές που διαθέτουν, κατ' εφαρμογήν του νόμου, δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα ηλεκτρονικών επικοινωνιών, για λόγους πρόληψης και καταστολής της εγκληματικότητας, της σοβαρής παραβατικότητας και άλλων σοβαρών παραβάσεων των κανόνων των οποίων την τήρηση οφείλουν να διασφαλίζουν, μπορούν να διατάσσουν την κατεπείγουσα διατήρηση των δεδομένων που διατηρούνται από τους φορείς παροχής κατ' εφαρμογήν του παρόντος άρθρου, προκειμένου να εξασφαλίσουν την πρόσβαση στα δεδομένα αυτά.»

22 Το άρθρο R. 10-13 του CPCE έχει ως εξής:

«I. – Κατ' εφαρμογήν της παραγράφου III του άρθρου L. 34-1, οι φορείς παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών διατηρούν για τις ανάγκες της έρευνας, της διαπίστωσης και της δίωξης ποινικών αδικημάτων:

α) τις πληροφορίες που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση του χρήστη·

β) τα δεδομένα σχετικά με τον χρησιμοποιούμενο τερματικό εξοπλισμό επικοινωνίας·

γ) τα τεχνικά χαρακτηριστικά, καθώς επίσης και την ημερομηνία, την ώρα και τη διάρκεια κάθε επικοινωνίας·

δ) τα δεδομένα σχετικά με τις ζητηθείσες ή χρησιμοποιηθείσες συμπληρωματικές υπηρεσίες και τους παρόχους τους·

ε) τα δεδομένα που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση του ή των αποδεκτών της επικοινωνίας.

II. – Για τις υπηρεσίες τηλεφωνίας, ο φορέας παροχής διατηρεί τα δεδομένα που αναφέρονται στην παράγραφο II και, επιπλέον, εκείνα που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση της προέλευσης και της γεωγραφικής της επικοινωνίας.

III. – Η διάρκεια διατήρησης των δεδομένων που αναφέρονται στο παρόν άρθρο είναι ένα έτος από την ημερομηνία δημιουργίας του αρχείου.

[…]»

Ο LCEN

23 Το άρθρο 6 του loi nº 2004-575, du 21 juin 2004, pour la confiance dans l'économie numérique (νόμου 2004-575, της 21ης Ιουνίου 2004, για την εμπιστοσύνη στην ψηφιακή οικονομία) (JORF της 22ας Ιουνίου 2004, σ. 11168), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο για τις διαφορές των κύριων δικών (στο εξής: LCEN), προέβλεπε τα εξής:

«I. – 1. Τα πρόσωπα των οποίων η δραστηριότητα συνίσταται στην παροχή πρόσβασης σε υπηρεσίες ηλεκτρονικής επικοινωνίας προς το κοινό ενημερώνουν τους συνδρομητές τους σχετικά με την ύπαρξη τεχνικών μέσων για τον περιορισμό της πρόσβασης σε ορισμένες υπηρεσίες ή για την επιλογή τους και τους προτείνουν τουλάχιστον ένα από τα μέσα αυτά.

[…]

2. Τα φυσικά ή νομικά πρόσωπα τα οποία αποθηκεύουν, ακόμη και δωρεάν, με σκοπό τη διάθεση στο κοινό μέσω υπηρεσιών ηλεκτρονικής επικοινωνίας, σήματα, κείμενο, εικόνες, ήχους ή μηνύματα οποιασδήποτε φύσης προερχόμενα από τους λήπτες των υπηρεσιών αυτών δεν μπορούν να θεωρηθούν αστικώς υπεύθυνα λόγω δραστηριοτήτων ή πληροφοριών που αποθηκεύονται κατόπιν αίτησης ενός λήπτη των υπηρεσιών αυτών, εάν δεν γνώριζαν πράγματι τον παράνομο χαρακτήρα τους ή τα γεγονότα και τις περιστάσεις από τις οποίες προκύπτει ο παράνομος χαρακτήρας ή εάν, από τη στιγμή που έλαβαν γνώση των εν λόγω στοιχείων, ενήργησαν αμέσως προκειμένου να αποσυρθούν τα επίμαχα δεδομένα ή να καταστεί αδύνατη η πρόσβαση σε αυτά.

[…]

II. Τα πρόσωπα που αναφέρονται στα σημεία 1 και 2 της παραγράφου I φυλάσσουν και διατηρούν τα δεδομένα κατά τρόπο ώστε να καθίσταται δυνατή η ταυτοποίηση οποιουδήποτε συνέβαλε στη δημιουργία του περιεχομένου ή μέρους του περιεχομένου των υπηρεσιών των οποίων είναι πάροχοι.

Παρέχουν επίσης στα πρόσωπα που διαμορφώνουν το περιεχόμενο υπηρεσίας ηλεκτρονικής επικοινωνίας προς το κοινό τα απαραίτητα τεχνικά μέσα ώστε να μπορούν να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις της παραγράφου III όσον αφορά τα στοιχεία ταυτοποίησης.

Η δικαστική αρχή μπορεί να αξιώνει από τους παρόχους κατά την έννοια των σημείων 1 και 2 της παραγράφου I την κοινοποίηση των δεδομένων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο.

Οι διατάξεις των άρθρων 226-17, 226-21 και 226-22 του ποινικού κώδικα έχουν εφαρμογή στην επεξεργασία των δεδομένων αυτών.

Με διάταγμα το οποίο υποβάλλεται για επεξεργασία στο Conseil d'État [Συμβούλιο της Επικρατείας] και εκδίδεται κατόπιν γνωμοδότησης της Commission nationale de l'informatique et des libertés [Εθνικής επιτροπής πληροφορικής και ελευθεριών] ορίζονται τα δεδομένα που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο και καθορίζονται η διάρκεια και οι τρόποι διατήρησής τους.

[…]»

Ο CMF

24 Το άρθρο L. 621-10 του code monétaire et financier (νομισματικού και χρηματοπιστωτικού κώδικα), όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο για τις διαφορές των κύριων δικών (στο εξής: CMF), όριζε στο πρώτο του εδάφιο τα εξής:

«Τα όργανα που διενεργούν τις έρευνες και τους ελέγχους μπορούν, για τις ανάγκες της έρευνας ή του ελέγχου, να ζητούν να τους κοινοποιείται κάθε έγγραφο, ανεξαρτήτως του υλικού του φορέα. Τα όργανα που διενεργούν τις έρευνες μπορούν επίσης να ζητήσουν να τους κοινοποιηθούν τα δεδομένα τα οποία διατηρούν και επεξεργάζονται οι τηλεπικοινωνιακοί φορείς στο πλαίσιο του άρθρου L. 34-1 του [CPCE] και οι πάροχοι κατά την έννοια των σημείων 1 και 2 της παραγράφου Ι του άρθρου 6 του [LCEN], καθώς και να λάβουν αντίγραφό τους.

[…]»

25 Σε συνέχεια της αποφάσεως του Conseil constitutionnel (Συνταγματικού Δικαστηρίου, Γαλλία) της 21ης Ιουλίου 2017, με την οποία η δεύτερη φράση του πρώτου εδαφίου του άρθρου L. 621-10 του CMF κρίθηκε αντισυνταγματική, ο νομοθέτης εξέδωσε τον loi nº 2018-898, du 23 octobre 2018, relative à la lutte contre la fraude (νόμο 2018-898, της 23ης Οκτωβρίου 2018, για την καταπολέμηση της απάτης) (JORF της 24ης Οκτωβρίου 2018, κείμενο αριθ. 1), προσθέτοντας στον CMF το άρθρο L. 621-10-2, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Για διερεύνηση των καταχρήσεων αγοράς όπως ορίζονται στον κανονισμό [596/2014], τα όργανα που διενεργούν τις έρευνες μπορούν να ζητούν να τους κοινοποιηθούν τα δεδομένα τα οποία διατηρούν και επεξεργάζονται οι τηλεπικοινωνιακοί φορείς, υπό τους όρους και εντός των ορίων που προβλέπονται στο άρθρο L. 34-1 του [CPCE], και οι πάροχοι κατά την έννοια των σημείων 1 και 2 της παραγράφου Ι του άρθρου 6 του [LCEN].

Η κοινοποίηση των δεδομένων που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο του παρόντος άρθρου υπόκειται σε προηγούμενη άδεια από τον ελεγκτή των αιτήσεων πρόσβασης σε δεδομένα σύνδεσης.

Στη θέση του ελεγκτή των αιτήσεων πρόσβασης σε δεδομένα σύνδεσης διορίζονται εκ περιτροπής ένα Μέλος του Conseil d'État [Συμβουλίου της Επικρατείας], είτε εν ενεργεία είτε διατελέσαν, εκλεγμένο από τη γενική συνέλευση του Conseil d'État, και ένας δικαστικός λειτουργός του Cour de cassation [Ανωτάτου Ακυρωτικού Δικαστηρίου], είτε εν ενεργεία είτε διατελέσας, εκλεγμένος από τη γενική συνέλευση του δικαστηρίου αυτού. Ο αναπληρωτής ελεγκτής, ο οποίος προέρχεται από άλλο δικαστήριο, διορίζεται με τον ίδιο τρόπο. Ο ελεγκτής των αιτήσεων πρόσβασης σε δεδομένα σύνδεσης και ο αναπληρωτής του εκλέγονται για μη ανανεώσιμη τετραετή θητεία.

[…]

Κατά την εκπλήρωση της αποστολής του, ο ελεγκτής των αιτήσεων πρόσβασης σε δεδομένα σύνδεσης δεν επιτρέπεται να λαμβάνει ή να ζητεί οδηγίες από την Autorité des marchés financiers [Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς], ούτε από οποιαδήποτε άλλη αρχή. Δεσμεύεται από το επαγγελματικό απόρρητο υπό τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο L. 621-4 του παρόντος κώδικα.

Επιλαμβάνεται κατόπιν αιτήσεως που υποβάλλεται από τον γενικό γραμματέα ή τον αναπληρωτή γενικό γραμματέα της Autorité des marchés financiers [Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς] και είναι αιτιολογημένη. Η αίτηση πρέπει να περιέχει στοιχεία που να τεκμηριώνουν τη βασιμότητά της.

Η άδεια κατατίθεται στον φάκελο της έρευνας.

Τα όργανα που διενεργούν την έρευνα χρησιμοποιούν τα δεδομένα που κοινοποιούνται από τους τηλεπικοινωνιακούς φορείς και τους παρόχους στους οποίους αναφέρεται το πρώτο εδάφιο του παρόντος άρθρου αποκλειστικώς και μόνο στο πλαίσιο της έρευνας για τις ανάγκες της οποίας έχουν λάβει την άδεια.

Τα στοιχεία σύνδεσης σχετικά με πράξεις για τις οποίες έχουν κοινοποιηθεί αιτιάσεις από το σώμα της Autorité des marchés financiers [Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς] καταστρέφονται με την παρέλευση έξι μηνών από την τελική απόφαση της επιτροπής κυρώσεων ή των δευτεροβάθμιων δικαστηρίων. Σε περίπτωση διακανονισμού, η εξάμηνη προθεσμία αρχίζει από την εκτέλεση της συμφωνίας.

Τα στοιχεία σύνδεσης σχετικά με πράξεις για τις οποίες δεν έχουν κοινοποιηθεί αιτιάσεις από το σώμα της Autorité des marchés financiers [Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς] καταστρέφονται με την παρέλευση ενός μηνός από την απόφαση του σώματος.

Σε περίπτωση διαβίβασης της έκθεσης έρευνας στον procureur de la République économique [εισαγγελέα οικονομικού εγκλήματος] ή σε περίπτωση κίνησης ποινικής δίωξης από τον τελευταίο […], τα δεδομένα σύνδεσης παραδίδονται σε αυτόν και δεν διατηρούνται από την Autorité des marchés financiers.

Οι λεπτομέρειες εφαρμογής του παρόντος άρθρου καθορίζονται με διάταγμα το οποίο υποβάλλεται για επεξεργασία στο Conseil d'État [Συμβούλιο της Επικρατείας].»

Οι διαφορές των κύριων δικών, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

26 Με την από 22 Μαΐου 2014 εισαγγελική παραγγελία για τη διενέργεια ανάκρισης, κινήθηκε εις βάρος των VD και SR ποινική δίωξη για τις αξιόποινες πράξεις της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών και αποδοχής προϊόντων του ως άνω εγκλήματος. Εν συνεχεία, με μια πρώτη συμπληρωματική εισαγγελική παραγγελία της 14ης Νοεμβρίου 2014, η δίωξη διευρύνθηκε και στην αξιόποινη πράξη της συνέργειας.

27 Στις 23 και στις 25 Σεπτεμβρίου 2015, η Autorité des marchés financiers [Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς] (AMF) (Γαλλία) διαβίβασε στον ανακριτή ορισμένα στοιχεία τα οποία διέθετε στο πλαίσιο έρευνας που είχε κινήσει δυνάμει του άρθρου L. 621-10 του CMF, και δη δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προερχόμενα από τηλεφωνικές κλήσεις των VD και SR τις οποίες τα όργανα της AMF είχαν συλλέξει, βάσει του άρθρου L. 34-1 του CPCE, από φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

28 Κατόπιν της σχετικής αναφοράς της AMF, η δίωξη διευρύνθηκε, με τρεις συμπληρωματικές εισαγγελικές παραγγελίες της 29ης Σεπτεμβρίου 2015, της 22ας Δεκεμβρίου 2015 και της 23ης Νοεμβρίου 2016, και στις αξιόποινες πράξεις της δωροδοκίας και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

29 Στις 10 Μαρτίου και στις 29 Μαΐου 2017 απαγγέλθηκαν κατηγορίες εις βάρος του VD και του SR αντίστοιχα, στον πρώτο για τα αδικήματα της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών και της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ενώ στον δεύτερο για το αδίκημα της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών.

30 Στον βαθμό που οι κατηγορίες οι οποίες απαγγέλθηκαν εις βάρος τους στηρίζονταν σε δεδομένα κίνησης που είχαν παρασχεθεί από την AMF, οι VD και SR προσέφυγαν ενώπιον του cour d'appel de Paris (εφετείου Παρισίων, Γαλλία), προβάλλοντας ειδικότερα, ως λόγο ακυρότητας, παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52 παράγραφος 1, του Χάρτη. Πιο συγκεκριμένα, βασιζόμενοι στις νομολογιακές παραδοχές της αποφάσεως της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Tele2 Sverige και Watson κ.λπ. (C-203/15 και C-698/15, EU:C:2016:970), οι VD και SR προσήψαν στην ως άνω αρχή ότι κακώς στηρίχθηκε στο άρθρο L. 621-10 του CMF και στο άρθρο L. 34-1 του CPCE για να προχωρήσει στη συλλογή των σχετικών δεδομένων, καθότι οι προαναφερθείσες διατάξεις, αφενός, ήταν αντίθετες προς το δίκαιο της Ένωσης επειδή προέβλεπαν ότι έπρεπε να διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα σύνδεσης και, αφετέρου, δεν έθεταν κανένα όριο στην εξουσία των επιφορτισμένων με την έρευνα οργάνων της AMF να ζητούν να τους κοινοποιούνται τα δεδομένα τα οποία διατηρούνται.

31 Οι προσφυγές των VD και SR απορρίφθηκαν με δύο αποφάσεις που εκδόθηκαν από το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων), η μεν στις 20 Δεκεμβρίου 2018 και η δε στις 7 Μαρτίου 2019. Από τα στοιχεία που περιέχουν οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι, για να απορρίψουν τον λόγο ακυρότητας ο οποίος αφορούσε παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, οι δικαστές της ουσίας βασίστηκαν ειδικότερα στο ότι το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο η′, του κανονισμού 596/2014 για την κατάχρηση της αγοράς παρέχει στις αρμόδιες αρχές την ευχέρεια να ζητούν, αν αυτό επιτρέπεται βάσει της εθνικής νομοθεσίας, τα υπάρχοντα αρχεία κίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών όταν υπάρχουν εύλογες υπόνοιες παράβασης της απαγόρευσης καταχρήσεων προνομιακών πληροφοριών, την οποία προβλέπει το άρθρο 14, στοιχεία α′, και β′, του ίδιου κανονισμού, και τέτοια αρχεία ενδέχεται να είναι σημαντικά για την έρευνα της παράβασης.

32 Οι VD και SR άσκησαν αναίρεση κατά των αποφάσεων αυτών ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, προβάλλοντας, μεταξύ άλλων, ως λόγο την παράβαση των διατάξεων του Χάρτη και της οδηγίας 2002/58 που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη σκέψη.

33 Όσον αφορά την πρόσβαση στα δεδομένα σύνδεσης, το αιτούν δικαστήριο παραπέμπει σε απόφαση του Conseil constitutionnel (Συνταγματικού Δικαστηρίου) της 21ης Ιουλίου 2017, από την οποία προκύπτει ότι η προβλεπόμενη από το γαλλικό δίκαιο διαδικασία πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που διατηρούνται από τα όργανα της AMF τα οποία διενεργούν την έρευνα δεν συνάδει με το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής ζωής, όπως αυτό προστατεύεται από το άρθρο 2 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του πολίτη του 1789, υπογραμμίζοντας ότι η δεύτερη φράση του πρώτου εδαφίου του άρθρου L. 621-10 του CMF κρίθηκε αντισυνταγματική επειδή ο εθνικός νομοθέτης είχε επιφυλάξει σε εξουσιοδοτημένα όργανα που δεσμεύονται από το επαγγελματικό απόρρητο την εξουσία να συγκεντρώνουν τα δεδομένα αυτά για τις ανάγκες έρευνας, χωρίς να τους απονέμει την εξουσία λήψης μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης, εντούτοις δεν είχε προβλέψει στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας

καμία εγγύηση η οποία να διασφαλίζει ισόρροπη στάθμιση μεταξύ, από τη μια πλευρά, του δικαιώματος στην προστασία της ιδιωτικής ζωής και, από την άλλη, της πρόληψης των προσβολών της δημόσιας τάξης και, παράλληλα, της αναζήτησης των παραβατών.

34 Το αιτούν δικαστήριο τονίζει επιπλέον, αφενός, ότι το Conseil constitutionnel αποφάνθηκε ότι η κατάργηση της ως άνω διατάξεως έπρεπε να μετατεθεί χρονικά και να αρχίσει να παράγει αποτελέσματα από τις 31 Δεκεμβρίου 2018, λαμβανομένων υπόψη των «προδήλως υπερβολικών» συνεπειών που θα μπορούσε να έχει για τις εκκρεμείς διαδικασίες η άμεση κατάργησή της και, αφετέρου, ότι ο εθνικός νομοθέτης, σε συνέχεια ακριβώς της αποφάσεως με την οποία κρίθηκε αντισυνταγματικό το πρώτο εδάφιο του άρθρου L. 621-10 του CMF, προσέθεσε το άρθρο L. 621-10-2 στον κώδικα αυτόν.

35 Το αιτούν δικαστήριο υπενθυμίζει μεν τα συμπεράσματα που είχαν διατυπωθεί στη σκέψη 125 της αποφάσεως της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Tele2 Sverige και Watson κ.λπ. (C-203/15 και C-698/15, EU:C:2016:970), πλην όμως κρίνει ότι η ακυρότητα της δεύτερης φράσης του πρώτου εδαφίου του άρθρου L. 621-10 του CMF, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών στις υποθέσεις των κύριων δικών, δεν είναι δυνατόν να απορρέει από την κήρυξη της διατάξεως αυτής ως αντισυνταγματικής, λαμβανομένης υπόψη της αναβολής της ισχύος των αποτελεσμάτων της κατάργησής της. Εκτιμά ωστόσο ότι η ευχέρεια την οποία διαθέτουν δυνάμει της εν λόγω διατάξεως τα επιφορτισμένα με την έρευνα όργανα της AMF να συγκεντρώνουν δεδομένα σύνδεσης χωρίς προηγούμενο έλεγχο από δικαστήριο ή ανεξάρτητη διοικητική αρχή δεν συνάδει με τις απαιτήσεις των άρθρων 7, 8 και 11 του Χάρτη, όπως έχουν ερμηνευθεί από το Δικαστήριο.

36 Κατόπιν τούτου, τίθεται αποκλειστικώς και μόνον το ζήτημα της δυνατότητας χρονικής μετάθεσης των αποτελεσμάτων της κατάργησης του άρθρου L. 621-10 του CMF παρότι αυτό δεν είναι σύμφωνο με τον Χάρτη.

37 Όσον αφορά τη διατήρηση των δεδομένων σύνδεσης, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει κατ' αρχάς ότι, μολονότι η παράγραφος II του άρθρου L. 34-1 του CPCE θεσπίζει κατ' αρχήν υποχρέωση των φορέων παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διαγράφουν ή να ανωνυμοποιούν όλα τα δεδομένα κίνησης, η υποχρέωση αυτή συνοδεύεται παρά ταύτα από μια σειρά εξαιρέσεων, μεταξύ των οποίων και η προβλεπόμενη στην παράγραφο III της ίδιας διατάξεως, αναφορικά με τις «ανάγκες της έρευνας, της διαπίστωσης και της δίωξης τυχόν ποινικών αδικημάτων». Προς εξυπηρέτηση των ειδικών αυτών αναγκών, η διαγραφή ή η ανωνυμοποίηση ορισμένων δεδομένων μπορεί να αναβληθεί για ένα έτος.

38 Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει επ' αυτού ότι οι πέντε κατηγορίες δεδομένων τις οποίες αφορούν, πιο συγκεκριμένα, οι προϋποθέσεις που ορίζονται στην παράγραφο III του άρθρου L. 34-1 του CPCE είναι οι απαριθμούμενες στο άρθρο R. 10-13 του CPCE. Πρόκειται για δεδομένα σύνδεσης τα οποία προκύπτουν ή υπόκεινται σε επεξεργασία εξ αφορμής μιας επικοινωνίας και είναι σχετικά με τις περιστάσεις της επικοινωνίας αυτής και με τους χρήστες της υπηρεσίας, χωρίς όμως να παρέχουν οποιαδήποτε ένδειξη ως προς το περιεχόμενο της αντίστοιχης επικοινωνίας.

39 Εν συνεχεία, το αιτούν δικαστήριο, ενώ υπενθυμίζει τη σκέψη 112 της αποφάσεως της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Tele2 Sverige και Watson κ.λπ. (C-203/15 και C-698/15, EU:C:2016:970), κατά την οποία το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11 καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιβαίνει προς αυτό εθνική νομοθεσία που προβλέπει, προς τον σκοπό της καταπολέμησης του εγκλήματος, ότι διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως όλα τα δεδομένα κίνησης και τα δεδομένα

θέσης όλων των συνδρομητών και των εγγεγραμμένων χρηστών σε σχέση με όλα τα μέσα ηλεκτρονικής επικοινωνίας, τονίζει παράλληλα ότι, στο πλαίσιο των κύριων δικών, η AMF είχε πρόσβαση στα δεδομένα τα οποία διατηρούσαν οι φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών επειδή υπήρχαν υπόνοιες περί πράξεων που συνιστούσαν κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών και κατάχρηση αγοράς και που θα μπορούσαν να στοιχειοθετούν πλείονα σοβαρά αδικήματα. Κατά την εκτίμησή του, η πρόσβαση αυτή δικαιολογούνταν επειδή ήταν απαραίτητο για την προαναφερθείσα αρχή, προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας της έρευνάς της, να μπορεί να διασταυρώνει διάφορα δεδομένα που διατηρούνταν σε κάποιο βάθος χρόνου, προκειμένου να επικαιροποιεί τις προνομιακές πληροφορίες οι οποίες κυκλοφορούσαν μεταξύ περισσοτέρων επικοινωνούντων και αποκάλυψαν την ύπαρξη παράνομων πρακτικών στον σχετικό τομέα.

40 Κατά το αιτούν δικαστήριο, οι έρευνες που διεξάγει η ΜΧΣ είναι σύμφωνες με τις υποχρεώσεις τις οποίες υπέχουν τα κράτη μέλη από το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2003/6 και από το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014, σε συνδυασμό με το άρθρο 1 του κανονισμού αυτού, μεταξύ των οποίων καταλέγεται, ειδικότερα, η αναγνώριση της εξουσίας των εθνικών αρχών να ζητούν να τους κοινοποιούνται τα υπάρχοντα αρχεία των δεδομένων κίνησης που τηρούνται από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

41 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει, πρώτον, παραπέμποντας στην αιτιολογική σκέψη 65 του ως άνω κανονισμού, ότι τα εν λόγω δεδομένα κίνησης αποτελούν ουσιώδες αποδεικτικό στοιχείο, ενίοτε δε το μοναδικό, που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό και την τεκμηρίωση της ύπαρξης κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, δεδομένου ότι χάρη σε αυτά μπορεί να ταυτοποιηθεί το πρόσωπο από το οποίο ξεκίνησε η διάδοση ψευδούς ή παραπλανητικής πληροφορίας, ή να αποδειχθεί ότι ορισμένα πρόσωπα ήρθαν σε επαφή σε μια δεδομένη στιγμή.

42 Αφετέρου, το αιτούν δικαστήριο παραθέτει την αιτιολογική σκέψη 66 του ίδιου κανονισμού, από την οποία προκύπτει ότι η άσκηση των εξουσιών που απονέμονται στις αρμόδιες αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα ενδέχεται να συγκρούεται με το δικαίωμα στον σεβασμό της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών και ότι, ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα πρέπει να προβλέπουν κατάλληλες και αποτελεσματικές εγγυήσεις έναντι κάθε κατάχρησης, επιφυλάσσοντας τέτοιες εξουσίες αποκλειστικώς και μόνον όπου είναι αναγκαίες για την ορθή διεξαγωγή έρευνας επί σοβαρών περιπτώσεων για τις οποίες τα κράτη αυτά δεν διαθέτουν ισοδύναμα μέσα για την επίτευξη του ίδιου αποτελέσματος. Κατά την Επιτροπή, από την τελευταία αιτιολογική σκέψη συνάγεται ότι ορισμένες περιπτώσεις κατάχρησης αγοράς πρέπει να θεωρούνται ως σοβαρές παραβάσεις.

43 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει εξάλλου ότι, στο πλαίσιο των υποθέσεων των κύριων δικών, οι προνομιακές πληροφορίες οι οποίες συνιστούσαν το ουσιώδες συστατικό στοιχείο του εγκλήματος όσον αφορά τις πρακτικές ήταν, εξ ορισμού, προφορικές και απόρρητες.

44 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται κατά πόσον το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, συμβιβάζεται με τις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2003/6 και από το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014.

45 Τέλος, για την περίπτωση που το Δικαστήριο κρίνει ότι η επίμαχη στις υποθέσεις των κύριων δικών νομοθεσία σχετικά με τη διατήρηση των δεδομένων σύνδεσης δεν είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης, τίθεται το ζήτημα της προσωρινής διατήρησης των αποτελεσμάτων της νομοθεσίας αυτής σε ισχύ, προκειμένου να αποφευχθεί η ανασφάλεια δικαίου και να μπορέσουν τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και διατηρηθεί να χρησιμοποιηθούν με σκοπό τον εντοπισμό και τη δίωξη των πράξεων κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών.

46 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Cour de cassation (Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο, Γαλλία) αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία έχουν πανομοιότυπη διατύπωση στις υποθέσεις C-339/20 και C-397/20:

«1) Συνεπάγεται το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′, της οδηγίας [2003/6], όπως και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού [596/2014] ο οποίος αντικατέστησε την οδηγία από 3ης Ιουλίου 2016, ερμηνευόμενο με γνώμονα την αιτιολογική σκέψη 65 του κανονισμού αυτού και λαμβανομένου υπόψη του εμπιστευτικού χαρακτήρα των πληροφοριών που ανταλλάσσονται και του εύρους του κοινού που μπορεί να εμπλέκεται, τη δυνατότητα του εθνικού νομοθέτη να επιβάλλει στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών προσωρινή, αλλά γενικευμένη, διατήρηση των δεδομένων συνδέσεως, προκειμένου να καθίσταται δυνατό στη διοικητική αρχή που μνημονεύεται στα άρθρα 11 της οδηγίας [2003/6] και 22 του κανονισμού [596/2014], οσάκις δημιουργούνται σε βάρος ορισμένων προσώπων εύλογες υπόνοιες ότι ενέχονται σε κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών ή σε πράξεις χειραγωγήσεως της αγοράς, να ζητεί, από τον πάροχο, τα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων, οσάκις υπάρχουν εύλογες υπόνοιες ότι τα εν λόγω αρχεία που συνδέονται με το αντικείμενο της έρευνας ενδέχεται να είναι σημαντικά για την απόδειξη του υποστατού της παραβάσεως, καθιστώντας δυνατή, μεταξύ άλλων, την ανίχνευση των επαφών μεταξύ των ενδιαφερομένων πριν γεννηθούν οι υπόνοιες;

2) Στην περίπτωση κατά την οποία η απάντηση του Δικαστηρίου [στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα] είναι τέτοια ώστε το Cour de cassation [Ανώτατο Ακυρωτικό Δικαστήριο] να κρίνει ότι η γαλλική νομοθεσία για τη διατήρηση των δεδομένων συνδέσεως δεν είναι σύμφωνη με το ενωσιακό δίκαιο, μπορούν τα αποτελέσματα της νομοθεσίας αυτής να διατηρηθούν σε ισχύ προσωρινά, προκειμένου να αποτραπεί το ενδεχόμενο ανασφάλειας δικαίου και να καταστεί δυνατό τα δεδομένα που έχουν συλλεχθεί και διατηρηθεί προηγουμένως να χρησιμοποιηθούν για κάποιον από τους σκοπούς που αφορά η νομοθεσία αυτή;

3) Δύναται εθνικό δικαιοδοτικό όργανο να διατηρήσει προσωρινά σε ισχύ τα αποτελέσματα νομοθεσίας που επιτρέπει στους υπαλλήλους ανεξάρτητης δημοσίας αρχής, επιφορτισμένης με τη διεξαγωγή ερευνών στον τομέα της καταχρήσεως της αγοράς, να ζητούν, χωρίς προηγούμενο έλεγχο δικαιοδοτικού οργάνου ή άλλης ανεξάρτητης διοικητικής αρχής, την κοινοποίηση δεδομένων συνδέσεως;»

47 Με απόφαση του Προέδρου του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 2020, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων C-339/20 και C-397/20 προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

48 Στις 21 Απριλίου 2021, το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) εξέδωσε την απόφαση French Data Network κ.λπ. (αριθ. 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718), με την οποία αποφάνθηκε, μεταξύ άλλων, επί της συμβατότητας ορισμένων εθνικών νομοθετικών διατάξεων που είναι κρίσιμες στο πλαίσιο των διαφορών των κύριων δικών, και δη του άρθρου L. 34-1 του CPCE και του άρθρου R. 10-13 του CPCE, με το δίκαιο της Ένωσης.

49 Το Δικαστήριο ζήτησε από τους μετέχοντες στην επ' ακροατηρίου συζήτηση στις παρούσες υποθέσεις να εκφράσουν την άποψή τους αναφορικά με το αν η προαναφερθείσα απόφαση του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας) ασκεί επιρροή ως προς τις υπό κρίση προδικαστικές παραπομπές.

50 Ο εκπρόσωπος της Γαλλικής Κυβερνήσεως επισήμανε, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, ότι με την εν λόγω απόφαση το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) έκρινε παράνομες τις διατάξεις οι οποίες επιτρέπουν, στη πράξη, να διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα σύνδεσης προς τον σκοπό της καταπολέμησης του εγκλήματος, εξαιρουμένης της διατήρησης των διευθύνσεων IP και των δεδομένων που αφορούν την ταυτότητα των χρηστών των δικτύων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, εφαρμόζοντας έτσι την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791). Επισήμανε παρά ταύτα ότι, στο πλαίσιο της κατ' αντιμωλίαν δίκης, το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) κλήθηκε επίσης να απαντήσει στην ένσταση της Γαλλικής Κυβερνήσεως σύμφωνα με την οποία η ερμηνεία αυτή του δικαίου της Ένωσης αντέβαινε σε συνταγματικούς κανόνες και πιο συγκεκριμένα σε εκείνους που αφορούν, αφενός, την πρόληψη των προσβολών της δημόσιας τάξης, ιδίως κατά της ασφάλειας προσώπων και πραγμάτων, και, αφετέρου, την αναζήτηση των δραστών ποινικών αδικημάτων.

51 Επ' αυτού, ο εκπρόσωπος της Γαλλικής Κυβερνήσεως εξήγησε ότι το σκεπτικό με το οποίο το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) απέρριψε αυτή την ένσταση περιείχε δύο παραδοχές. Πρώτον, το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) αναγνώρισε ομολογουμένως ότι η διατήρηση όλων, γενικώς και αδιακρίτως, των δεδομένων σύνδεσης αποτελούσε καθοριστική προϋπόθεση για την επιτυχία των ποινικών ερευνών και ότι καμία άλλη μέθοδος δεν μπορούσε να την υποκαταστήσει αποτελεσματικά. Δεύτερον, το Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) έκρινε πάντως, βασιζόμενο, πιο συγκεκριμένα, στη σκέψη 164 της αποφάσεως της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791), ότι η κατεπείγουσα διατήρηση των δεδομένων επιτρεπόταν από το δίκαιο της Ένωσης, μεταξύ άλλων και σε περίπτωση που αφορούσε δεδομένα τα οποία αρχικώς είχαν διατηρηθεί με σκοπό τη διαφύλαξη της εθνικής ασφάλειας.

52 Εξάλλου, ο εκπρόσωπος της Γαλλικής Κυβερνήσεως κατέστησε σαφές ότι, σε συνέχεια της αποφάσεως του Conseil d'État, της 21ης Απριλίου 2021, French Data Network κ.λπ. (αριθ. 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718) ο εθνικός νομοθέτης προσέθεσε την παράγραφο III bis στο άρθρο L. 34-1 του CPCE, όπως προαναφέρθηκε στη σκέψη 21 της παρούσας απόφασης.

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Εισαγωγικές παρατηρήσεις

53 Κατά πρώτον, υπενθυμίζεται ότι η απόφαση του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας) της 21ης Απριλίου 2021, French Data Network κ.λπ. (αριθ. 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718), η οποία αφορούσε, μεταξύ άλλων, τη συμβατότητα του άρθρου L. 34-1 του CPCE και του άρθρου R. 10-13 του CPCE με το δίκαιο της Ένωσης, εκδόθηκε αφότου είχαν υποβληθεί οι υπό κρίση αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως.

54 Όπως επισήμανε δε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 42 των προτάσεών του, και όπως προκύπτει επίσης από τις προεκτεθείσες στις σκέψεις 27, 37 και 38 της παρούσας απόφασης διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο, τα άρθρα αυτά αποτελούν «βασικές διατάξεις» στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου L. 621-10 του CMF, το οποίο βρίσκεται στο επίκεντρο των υποθέσεων των κύριων δικών.

55 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, ο εκπρόσωπος της Γαλλικής Κυβερνήσεως, αφού περιέγραψε το πώς, σε συνέχεια των διευκρινίσεων που είχε παράσχει το Δικαστήριο με την απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791), εξελίχθηκε, από νομοθετικής απόψεως, το άρθρο L. 34-1 του CPCE, το οποίο παρατέθηκε στη σκέψη 21 της παρούσας απόφασης, υποστήριξε ότι το αιτούν δικαστήριο, προκειμένου να τάμει τις διαφορές των κύριων δικών, θα κληθεί, σύμφωνα με τις αρχές που διέπουν τη διαχρονική εφαρμογή του δικαίου, όπως κατοχυρώνονται στα άρθρα 7 και 8 της Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και του Πολίτη του 1789, να λάβει υπόψη τις εθνικές διατάξεις ως είχαν κατά τον χρόνο των επίδικων πραγματικών περιστατικών, τα οποία ανατρέχουν στα έτη 2014 και 2015, όπερ σημαίνει ότι η απόφαση του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας), της 21ης Απριλίου 2021, French Data Network κ.λπ. (αριθ. 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718), δεν είναι δυνατόν να συνεκτιμηθεί στο πλαίσιο της ανάλυσης των υπό κρίση αιτήσεων προδικαστικής αποφάσεως.

56 Κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, στο πλαίσιο της διαδικασίας που θεσπίζεται με το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, ο εθνικός δικαστής, ο οποίος έχει επιληφθεί της διαφοράς και φέρει την ευθύνη για τη δικαστική απόφαση που πρόκειται να εκδοθεί, είναι αποκλειστικώς αρμόδιος να εκτιμήσει, με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες της υποθέσεως, τόσο αν η προδικαστική απόφαση είναι αναγκαία για την έκδοση της δικής του αποφάσεως όσο και αν τα ερωτήματα τα οποία υποβάλλει στο Δικαστήριο είναι λυσιτελή. Κατά συνέπεια, εφόσον τα υποβαλλόμενα ερωτήματα αφορούν την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, το Δικαστήριο είναι κατ' αρχήν υποχρεωμένο να αποφανθεί (πρβλ. απόφαση της 8ης Σεπτεμβρίου 2010, Winner Wetten, C-409/06, EU:C:2010:503, σκέψη 36 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

57 Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα εθνικού δικαστηρίου μόνον όταν προκύπτει προδήλως ότι η ζητούμενη ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως ή ακόμη όταν το Δικαστήριο δεν διαθέτει τα πραγματικά και νομικά στοιχεία που είναι αναγκαία προκειμένου να δώσει χρήσιμη απάντηση στα ερωτήματα τα οποία του υποβάλλονται (πρβλ. απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2009, Filipiak, C-314/08, EU:C:2009:719, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

58 Εν προκειμένω, από τις αποφάσεις περί παραπομπής προκύπτει ότι το πρώτο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στις αντίστοιχες αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δεν αφορούν άμεσα το άρθρο L. 34-1 του CPCE και το άρθρο R. 10-13 του CPCE, αλλά το άρθρο L. 621-10 του CMF, δυνάμει του οποίου η AMF ζήτησε από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να της κοινοποιήσουν δεδομένα κίνησης σχετικά με τηλεφωνικές κλήσεις που πραγματοποιήθηκαν από τους VD και SR και αποτέλεσαν τη βάση στην οποία στηρίχθηκαν οι κατηγορίες που απαγγέλθηκαν εις βάρος τους, πλην όμως στο πλαίσιο των κύριων δικών αμφισβητείται κατά πόσον ήταν παραδεκτές ως αποδεικτικά στοιχεία.

59 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, με το δεύτερο και το τρίτο ερώτημα που υποβλήθηκαν στις παρούσες υποθέσεις ως προέκταση του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος στις αντίστοιχες αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν, στην περίπτωση κατά την οποία διαπιστωθεί ότι η επίμαχη εθνική νομοθεσία σχετικά με τη διατήρηση και την πρόσβαση των δεδομένων δεν είναι σύμφωνη με το δίκαιο της Ένωσης, τα αποτελέσματά της θα μπορούσαν παρά ταύτα να διατηρηθούν προσωρινώς σε ισχύ, ώστε να αποφευχθεί η ανασφάλεια δικαίου και να καταστεί δυνατό να χρησιμοποιηθούν τα δεδομένα που έχουν διατηρηθεί βάσει της νομοθεσίας αυτής, προκειμένου να εντοπιστούν και να διωχθούν πράξεις κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών.

60 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, καθώς και εκείνων στα οποία αναφέρθηκε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 44 έως 47 των προτάσεών του, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η απάντηση του Δικαστηρίου στα προδικαστικά ερωτήματα που του υποβλήθηκαν παραμένει αναγκαία προς επίλυση των διαφορών των κύριων δικών, ανεξαρτήτως της αποφάσεως του Conseil d'État (Συμβουλίου της Επικρατείας) της 21ης Απριλίου 2021, French Data Network κ.λπ. (αριθ. 393099, 394922, 397844, 397851, 424717, 424718), καθώς και της αποφάσεως του Conseil constitutionnel (Συνταγματικού Δικαστηρίου) της 25ης Φεβρουαρίου 2022 (αριθ. 2021-976/977), με την οποία κρίθηκε εν μέρει αντισυνταγματικό το άρθρο L. 34-1 του CPCE ως είχε πριν από την τροποποίησή του, ήτοι όπως παρατίθεται στη σκέψη 20 της παρούσας απόφασης,

61 Κατά δεύτερον, επισημαίνεται ότι, κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενώπιον του Δικαστηρίου, ο εκπρόσωπος του VD αμφισβήτησε τη ratione temporis εφαρμογή του κανονισμού 596/2014, ισχυριζόμενος ότι τα επίδικα πραγματικά περιστατικά ήταν προγενέστερα της έναρξης ισχύος του κανονισμού αυτού. Επομένως, κατά την άποψή του, μόνον οι διατάξεις της οδηγίας 2003/6 είναι κρίσιμες για την εξέταση των ερωτημάτων που υποβλήθηκαν από το αιτούν δικαστήριο.

62 Υπενθυμίζεται επ' αυτού ότι, κατά πάγια νομολογία, ο νέος κανόνας δικαίου έχει εφαρμογή από την έναρξη ισχύος της πράξεως με την οποία θεσπίζεται και, μολονότι δεν εφαρμόζεται επί των εννόμων καταστάσεων που γεννήθηκαν και διαμορφώθηκαν οριστικώς υπό το κράτος του προγενέστερου νόμου, εφαρμόζεται εντούτοις στα μελλοντικά τους αποτελέσματα, καθώς και στις νέες έννομες καταστάσεις. Το αντίθετο ισχύει, υπό την επιφύλαξη της αρχής της μη αναδρομικότητας των νομικών πράξεων, μόνο σε περίπτωση που ο νέος αυτός κανόνας συνοδεύεται από ειδικές διατάξεις οι οποίες καθορίζουν συγκεκριμένα τις προϋποθέσεις διαχρονικής εφαρμογής του (πρβλ. αποφάσεις της 15ης Ιανουαρίου 2019, E.B., C-258/17, EU:C:2019:17, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 14ης Μαΐου 2020, Azienda Municipale Ambiente, C-15/19, EU:C:2020:371, σκέψη 57).

63 Όπως όμως προεκτέθηκε στις σκέψεις 26 έως 29 της παρούσας απόφασης, μολονότι οι έννομες καταστάσεις τις οποίες αφορούν οι υποθέσεις των κύριων δικών γεννήθηκαν, πράγματι, πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 596/2014, ο οποίος κατάργησε και αντικατέστησε, από

3ης Ιουλίου 2016, την οδηγία 2003/6, η διαδικασία στις κύριες δίκες συνεχίστηκε και μετά την ως άνω ημερομηνία, με συνέπεια, από αυτήν και εντεύθεν, τα μελλοντικά αποτελέσματα των εν λόγω καταστάσεων να διέπονται, σύμφωνα με την αρχή που υπενθυμίστηκε στην αμέσως προηγούμενη σκέψη της παρούσας απόφασης, από τον κανονισμό 596/2014.

64 Ως εκ τούτου, οι διατάξεις του κανονισμού 596/2014 έχουν εφαρμογή εν προκειμένω. Εξάλλου, δεν χρειάζεται να γίνει διάκριση μεταξύ των διατάξεων της οδηγίας 2003/6 και των διατάξεων του κανονισμού 596/2014 στις οποίες αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο, δεδομένου ότι έχουν κατ' ουσίαν παρόμοιο περιεχόμενο για τις ανάγκες της ερμηνείας που θα κληθεί να δώσει το Δικαστήριο στο πλαίσιο των υπό κρίση υποθέσεων.

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος στις δύο υποθέσεις

65 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα στις δύο υποθέσεις, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί αν το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′, της οδηγίας 2003/6 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014, σε συνδυασμό με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, και υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν νομοθετικά μέτρα, όπως τα επίμαχα στις κύριες δίκες, τα οποία προβλέπουν προληπτικώς, προς τον σκοπό της καταπολέμησης των αδικημάτων κατάχρησης της αγοράς, μεταξύ των οποίων καταλέγονται οι πράξεις κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, ότι πρέπει να διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα κίνησης για ένα έτος από τη δημιουργία του σχετικού αρχείου.

66 Οι απόψεις των διαδίκων των κύριων δικών και των ενδιαφερομένων που κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου διίστανται επί του ζητήματος αυτού. Κατά την Εσθονική Κυβέρνηση, την Ιρλανδία και την Ισπανική και τη Γαλλική Κυβέρνηση, το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′, της οδηγίας 2003/6 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014 παρέχουν εμμέσως πλην σαφώς στον εθνικό νομοθέτη τη δυνατότητα να θεσπίσει, για τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, υποχρέωση να διατηρούν γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα, προκειμένου η αρμόδια αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα να μπορεί να εντοπίζει και να διώκει τις πράξεις κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών. Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 65 του κανονισμού 596/2014, τα εν λόγω αρχεία συνιστούν ουσιώδες αποδεικτικό στοιχείο, ενίοτε δε το μοναδικό, που καθιστά δυνατό τον εντοπισμό και την τεκμηρίωση της ύπαρξης κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, μια τέτοια υποχρέωση διατήρησης είναι, κατά την άποψή τους, απολύτως απαραίτητη τόσο προς εξασφάλιση της αποτελεσματικότητας των ερευνών και των διώξεων στις οποίες προβαίνει η προαναφερθείσα αρχή, και κατ' επέκταση της πρακτικής αποτελεσματικότητας του άρθρου 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′, της οδηγίας 2003/6, καθώς και του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχείο η′, του κανονισμού 596/2014, όσο και προς εξυπηρέτηση των σκοπών γενικού συμφέροντος τους οποίους επιδιώκουν οι ανωτέρω ρυθμίσεις, στον βαθμό που στοχεύουν στη διασφάλιση της ακεραιότητας των χρηματοπιστωτικών αγορών της Ένωσης και στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης των επενδυτών σε αυτές τις αγορές.

67 Αντιθέτως, ο VD, ο SR, η Πολωνική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ισχυρίζονται ότι οι ως άνω διατάξεις διέπουν αποκλειστικώς και μόνον την πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα, εφόσον περιορίζονται απλώς στην οριοθέτηση της εξουσίας των αρχών να ζητούν από τους φορείς παροχής ηλεκτρονικών επικοινωνιών να τους κοινοποιήσουν τα «υπάρχοντα» αρχεία που τηρούνται από τους φορείς αυτούς.

68 Κατά πρώτον, υπενθυμίζεται ως προς το ζήτημα αυτό ότι, κατά πάγια νομολογία, προκειμένου να ερμηνευθεί διάταξη του δικαίου της Ένωσης, πρέπει να εξετάζονται, εκτός από το γράμμα της, το πλαίσιο όπου εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος, καθώς και να λαμβάνεται ειδικότερα υπόψη το ιστορικό θέσπισης της ρυθμίσεως αυτής (πρβλ. απόφαση της 17ης Απριλίου 2018, Egenberger, C-414/16, EU:C:2018:257, σκέψη 44).

69 Όσον αφορά το γράμμα των διατάξεων που μνημονεύονται στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα, διαπιστώνεται ότι, ενώ το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2003/6 αναφέρεται σε εξουσία της αρμόδιας αρχής του χρηματοπιστωτικού τομέα «να απαιτεί υπάρχοντα στοιχεία για τηλεφωνικές συνδιαλέξεις και υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων», το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014 κάνει λόγο για εξουσία της αρχής αυτής να ζητεί, αφενός, «αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από επιχειρήσεις παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, πιστωτικά ιδρύματα ή άλλα χρηματοδοτικά ιδρύματα» και, αφετέρου, «αν αυτό επιτρέπεται βάσει της εθνικής νομοθεσίας, τα υπάρχοντα αρχεία διακίνησης δεδομένων που τηρούνται από φορέα παροχής τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών».

70 Συνεπώς, από το γράμμα των ως άνω διατάξεων συνάγεται πέραν πάσης αμφιβολίας ότι αυτές οριοθετούν απλώς και μόνον την εξουσία της εν λόγω αρχής να «απαιτεί» ή, κατά την άλλη διατύπωση, να «ζητεί» τα δεδομένα τα οποία έχουν στη διάθεσή τους οι φορείς αυτοί, όπερ ισοδυναμεί με πρόσβαση στα σχετικά δεδομένα. Επιπλέον, η αναφορά σε «υπάρχοντα» αρχεία, όπως «τηρούνται» από τους προαναφερθέντες φορείς, αφήνει να εννοηθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν θέλησε να ρυθμίσει τη δυνατότητα του εθνικού νομοθέτη να θεσπίσει υποχρέωση διατήρησης των αρχείων αυτών.

71 Υπενθυμίζεται δε ότι, κατά πάγια νομολογία, η ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης δεν είναι δυνατόν να έχει ως αποτέλεσμα να καθίσταται άνευ πρακτικής αποτελεσματικότητας το σαφές και ακριβές γράμμα της διατάξεως. Επομένως, εφόσον η έννοια μιας διατάξεως του δικαίου της Ένωσης προκύπτει σαφώς από το ίδιο το γράμμα της, το Δικαστήριο δεν μπορεί να αποκλίνει από τη γραμματική ερμηνεία της (απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2022, VYSOČINA WIND, C-181/20, EU:C:2022:51, σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

72 Η ερμηνεία που εκτέθηκε στη σκέψη 70 της παρούσας απόφασης επιβεβαιώνεται τόσο από το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′, της οδηγίας 2003/6 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014, όσο και από τους σκοπούς που επιδιώκουν οι ρυθμίσεις των οποίων οι διατάξεις αυτές αποτελούν μέρος.

73 Όσον αφορά το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι ανωτέρω διατάξεις, παρατηρείται ότι μολονότι, όπως προκύπτει από το άρθρο 12, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/6 και από το άρθρο 23, παράγραφος 3, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη 62 του κανονισμού 596/2014, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε να επιβάλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου οι αρμόδιες αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα να έχουν στη διάθεσή τους μια δέσμη κατάλληλων εργαλείων, αρμοδιοτήτων και πόρων καθώς και τις αναγκαίες εποπτικές και ερευνητικές εξουσίες προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του έργου τους, οι συγκεκριμένες διατάξεις δεν προβλέπουν τίποτε σχετικό ούτε με τυχόν δυνατότητα των κρατών μελών να θεσπίσουν, στο πλαίσιο αυτό, υποχρέωση των φορέων παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διατηρούν γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα κίνησης, ούτε με τους όρους υπό τους οποίους θα πρέπει να διατηρούνται τα δεδομένα αυτά από τους εν λόγω φορείς ενόψει της ενδεχόμενης παράδοσής τους στις αρμόδιες αρχές.

74 Με το άρθρο 12, παράγραφος 2, της οδηγίας 2003/6 και με το άρθρο 23, παράγραφος 2, του κανονισμού 596/2014, ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε απλώς να αναθέσει στην αρμόδια αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα, προς διασφάλιση της αποτελεσματικότητας του έργου της σε επίπεδο έρευνας και εποπτείας, κλασικές εξουσίες διερεύνησης, όπως αυτές που της παρέχουν τη δυνατότητα να έχει πρόσβαση σε έγγραφα, να πραγματοποιεί επιθεωρήσεις και επιτόπιους ελέγχους ή, ακόμη, να απευθύνει διαταγές ή απαγορεύσεις κατά των υπόπτων για πράξεις κατάχρησης της αγοράς, μεταξύ των οποίων καταλέγονται και οι πράξεις κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών.

75 Εξάλλου, διαπιστώνεται ότι οι διατάξεις του κανονισμού 596/2014 οι οποίες ρυθμίζουν ειδικώς το ζήτημα της διατήρησης των δεδομένων, ήτοι το άρθρο 11, παράγραφος 5, τελευταίο εδάφιο, παράγραφος 6, δεύτερο εδάφιο, παράγραφος 8 και παράγραφος 11, στοιχείο γ′, το άρθρο 17, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, το άρθρο 18, παράγραφος 5, και το άρθρο 28 του κανονισμού αυτού, συνεπάγονται τέτοια υποχρέωση διατήρησης μόνον για τους απαριθμούμενους στο άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχείο ζ′, του ως άνω κανονισμού χρηματοπιστωτικούς φορείς και αφορούν, ως εκ τούτου, αποκλειστικώς τα δεδομένα που σχετίζονται με χρηματοπιστωτικές συναλλαγές και με υπηρεσίες οι οποίες παρέχονται από τους συγκεκριμένους φορείς.

76 Όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκουν οι ανωτέρω ρυθμίσεις του δικαίου της Ένωσης, επισημαίνεται ότι, αφενός, από τις αιτιολογικές σκέψεις 2 και 12 της οδηγίας 2003/6 και, αφετέρου, από το άρθρο 1 του κανονισμού 596/2014, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των αιτιολογικών σκέψεων 2 και 24 του ίδιου κανονισμού, καθίσταται σαφές ότι αμφότερες οι νομικές πράξεις έχουν ως σκοπό να διασφαλίσουν την ακεραιότητα των χρηματοπιστωτικών αγορών της Ένωσης και να ενισχύσουν την εμπιστοσύνη των επενδυτών στις αγορές αυτές, η οποία στηρίζεται, μεταξύ άλλων, στην προσδοκία ότι θα τυγχάνουν ίσης μεταχείρισης και ότι θα προστατεύονται έναντι της παράνομης χρήσης προνομιακών πληροφοριών. Επομένως, ο σκοπός της απαγόρευσης την οποία επιβάλλουν το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2003/6 και το άρθρο 8, παράγραφος 1, του κανονισμού 596/2014 όσον αφορά την κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών έγκειται στη διασφάλιση της ισότητας των προσώπων που συνάπτουν χρηματιστηριακή πράξη, διά της αποφυγής του ενδεχομένου να αποκομίσει το πρόσωπο το οποίο είναι κάτοχος προνομιακής πληροφορίας και βρίσκεται, εκ του λόγου αυτού, σε πλεονεκτική θέση σε σχέση με τους λοιπούς επενδυτές όφελος εις βάρος εκείνων που την αγνοούν (πρβλ. απόφαση της 15ης Μαρτίου 2022, Autorité des marchés financiers, C-302/20, EU:C:2022:190, σκέψεις 43, 65 και 77 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

77 Μολονότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 65 του κανονισμού 596/2014, τα αρχεία δεδομένων σύνδεσης αποτελούν ουσιώδες, και ενίοτε το μοναδικό, αποδεικτικό στοιχείο το οποίο καθιστά δυνατό τον εντοπισμό και την τεκμηρίωση της ύπαρξης πράξεων κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών ή χειραγώγησης της αγοράς, εντούτοις η εν λόγω αιτιολογική σκέψη αναφέρεται μόνο στα αρχεία που «τηρούνται» από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, καθώς και στην εξουσία της αρμόδιας αρχής του χρηματοπιστωτικού τομέα να «απαιτήσει» από τους φορείς αυτούς να της κοινοποιήσουν «υπάρχοντα» δεδομένα. Συνεπώς, ουδόλως προκύπτει από την προαναφερθείσα αιτιολογική σκέψη ότι ο νομοθέτης της Ένωσης θέλησε, με τον κανονισμό αυτόν, να αναγνωρίσει στα κράτη μέλη την εξουσία να επιβάλλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών γενική υποχρέωση διατήρησης των δεδομένων.

78 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι ούτε η οδηγία 2003/6 ούτε ο κανονισμός 596/2014 μπορούν να ερμηνευθούν υπό την έννοια ότι είναι δυνατόν να αποτελέσουν τη νομική βάση προς θεμελίωση μιας γενικής υποχρέωσης διατήρησης των αρχείων

των δεδομένων κίνησης που τηρούνται από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, στο πλαίσιο της άσκησης των εξουσιών που απονέμονται στην αρμόδια αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα δυνάμει της οδηγίας 2003/6 και του κανονισμού 596/2014.

79 Κατά δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 53 και 61 των προτάσεών του, η οδηγία 2002/58 συνιστά την πράξη αναφοράς σε σχέση με τη διατήρηση και, γενικότερα, με την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπερ σημαίνει ότι η ερμηνεία στην οποία προβαίνει το Δικαστήριο υπό το πρίσμα της οδηγίας αυτής ισχύει και για τα αρχεία των δεδομένων κίνησης που τηρούνται από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών και που μπορούν να ζητηθούν από τις αρμόδιες αρχές του χρηματοπιστωτικού τομέα, κατά την έννοια του άρθρου 11 της οδηγίας 2003/6 και του άρθρου 22 του κανονισμού 596/2014.

80 Πράγματι, κατά το άρθρο 1 παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, η οδηγία αυτή προβλέπει, μεταξύ άλλων, την εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων που απαιτούνται για τη διασφάλιση ισοδύναμου επιπέδου προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών, και ιδίως του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή και την εμπιστευτικότητα, όσον αφορά την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών, όπου περιλαμβάνεται και ο τομέας των τηλεπικοινωνιών.

81 Εξάλλου, το άρθρο 3 της οδηγίας 2002/58 ορίζει ότι η οδηγία αυτή εφαρμόζεται στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα στο πλαίσιο της παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών διαθέσιμων στο κοινό μέσω των δημοσίων δικτύων επικοινωνιών εντός της Ένωσης, συμπεριλαμβανομένων των δημοσίων δικτύων επικοινωνιών που υποστηρίζουν συσκευές συλλογής δεδομένων και ταυτοποίησης. Ως εκ τούτου, η συγκεκριμένη οδηγία πρέπει να θεωρείται ότι διέπει τις δραστηριότητες των παρόχων τέτοιων υπηρεσιών, μεταξύ των οποίων καταλέγονται, ειδικότερα, και οι τηλεπικοινωνιακοί φορείς (πρβλ. απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ., C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791, σκέψη 93 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

82 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, όπως υποστηρίζει ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 62 και 63 των προτάσεών του, η νομιμότητα της επεξεργασίας των αρχείων που τηρούνται από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 2, στοιχείο δ′, της οδηγίας 2003/6 και του άρθρου 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014, πρέπει να εκτιμάται υπό το πρίσμα των προϋποθέσεων τις οποίες προβλέπει η οδηγία 2002/58, καθώς και της ερμηνείας της οδηγίας αυτής από το Δικαστήριο.

83 Η ως άνω ερμηνεία επιβεβαιώνεται από το άρθρο 3, παράγραφος 1, σημείο 27, του κανονισμού 596/2014, στον βαθμό που η διάταξη αυτή προβλέπει ότι ως αρχεία δεδομένων κίνησης για τους σκοπούς του κανονισμού νοούνται εκείνα τα οποία ορίζονται στο άρθρο 2, δεύτερο εδάφιο, στοιχείο β′, της οδηγίας 2002/58.

84 Επιπλέον, κατά την αιτιολογική σκέψη 44 της οδηγίας 2003/6, καθώς και τις αιτιολογικές σκέψεις 66 και 77 του κανονισμού 596/2014, οι δεδηλωμένοι σκοποί των νομικών αυτών πράξεων πρέπει να επιδιώκονται με σεβασμό στα θεμελιώδη δικαιώματα και τις αρχές που κατοχυρώνονται στον Χάρτη, περιλαμβανομένου του δικαιώματος στην ιδιωτική ζωή. Για τον λόγο αυτό, ο νομοθέτης της Ένωσης έχει διευκρινίσει ρητώς στην αιτιολογική σκέψη 66 του κανονισμού 596/2014 ότι, για την άσκηση των εξουσιών που απονέμονται στην αρμόδια αρχή του χρηματοπιστωτικού φορέα βάσει του εν λόγω κανονισμού, καθώς πρόκειται για εξουσίες οι

οποίες ενδέχεται να συνεπάγονται σοβαρές παρεμβάσεις στο δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και της οικογενειακής ζωής, της κατοικίας και των επικοινωνιών, τα κράτη μέλη θα πρέπει να θεσπίσουν κατάλληλες και αποτελεσματικές εγγυήσεις έναντι οποιασδήποτε κατάχρησης, όπως παραδείγματος χάριν απαίτηση να έχει ληφθεί προηγουμένως άδεια από τις δικαστικές αρχές του οικείου κράτους μέλους. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιτρέπουν στις αρμόδιες αρχές να ασκούν τις παρεμβατικές αυτές εξουσίες αποκλειστικώς και μόνον στον βαθμό που είναι αναγκαίες για την ορθή διεξαγωγή ερευνών σε σοβαρές περιπτώσεις για τις οποίες δεν έχουν στη διάθεσή τους ανάλογα μέσα για την αποτελεσματική επίτευξη του ίδιου αποτελέσματος. Επομένως, η εφαρμογή των μέτρων που διέπονται από την οδηγία 2003/6 και από τον κανονισμό 596/2014 δεν μπορεί, εν πάση περιπτώσει, να θίγει την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δυνάμει της οδηγίας 2002/58 (βλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 29ης Ιανουαρίου 2008, Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, σκέψη 57, και της 17ης Ιουνίου 2021, M.I.C.M., C-597/19, EU:C:2021:492, σκέψη 124 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

85 Κατά συνέπεια, το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′, της οδηγίας 2003/6 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού 596/2014 έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν να διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα κίνησης και τα δεδομένα θέσης προς τον σκοπό της καταπολέμησης των αδικημάτων κατάχρησης της αγοράς, και δη της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, δεδομένου ότι το ζήτημα κατά πόσον είναι συμβατή με το δίκαιο της Ένωσης εθνική ρύθμιση που προβλέπει τέτοια διατήρηση των δεδομένων πρέπει να εκτιμάται με γνώμονα το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη και όπως έχει ερμηνευθεί από τη νομολογία του Δικαστηρίου.

86 Όσον αφορά την εξέταση της συμβατότητας μιας τέτοιας εθνικής ρυθμίσεως με τις τελευταίες αυτές διατάξεις, υπενθυμίζεται ότι, όπως προκύπτει από τον συνδυασμό των σκέψεων 53, 54 και 58 της παρούσας απόφασης, μολονότι η διάταξη που βρίσκεται στο επίκεντρο των υπό κρίση προδικαστικών παραπομπών είναι το άρθρο L. 621-10 του CMF, δυνάμει του οποίου η AMF ζήτησε από τους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να της διαβιβάσουν τα δεδομένα κίνησης σχετικά με τηλεφωνικές κλήσεις των VD και SR, βάσει των οποίων τους απαγγέλθηκαν κατηγορίες, εντούτοις, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 42 των προτάσεών του, το άρθρο L. 34-1 του CPCE και το άρθρο R. 10-13 του CPCE συνιστούν «βασικές διατάξεις» στο πλαίσιο της εφαρμογής του προαναφερθέντος άρθρου L. 621-10 του CMF.

87 Συγκεκριμένα, από τις εξηγήσεις τις οποίες έδωσε το αιτούν δικαστήριο, όπως αυτές συνοψίστηκαν στις σκέψεις 27, 37 και 38 της παρούσας απόφασης, συνάγεται κατ' αρχάς ότι τα όργανα της ΜΧΣ που διενεργούν τις έρευνες είχαν συλλέξει τα επίδικα δεδομένα κίνησης βάσει του ισχύοντος κατά τον κρίσιμο χρόνο άρθρου L. 34-1 του CPCE, του οποίου η παράγραφος III προέβλεπε μια σειρά εξαιρέσεων, περιλαμβανομένης της εξαίρεσης για «τις ανάγκες της έρευνας, της διαπίστωσης και της δίωξης τυχόν ποινικών αδικημάτων», από την κατ' αρχήν υποχρέωση την οποία επέβαλλε η παράγραφος II στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διαγράφουν ή να ανωνυμοποιούν όλα τα δεδομένα κίνησης. Για τις ειδικές αυτές ανάγκες, η διαγραφή ή η ανωνυμοποίηση ορισμένων δεδομένων μπορούσαν να αναβληθούν για ένα έτος.

88 Ακολούθως, το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει ότι οι πέντε κατηγορίες δεδομένων τις οποίες αφορά η παράγραφος III του άρθρου L. 34-1 του CPCE, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο για τις διαφορές των κύριων δικών, ήταν εκείνες που απαριθμούνταν στο άρθρο R. 10-13 του CPCE, ήτοι, πρώτον, οι πληροφορίες που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση του χρήστη, δεύτερον, τα

δεδομένα σχετικά με τον χρησιμοποιούμενο τερματικό εξοπλισμό επικοινωνίας, τρίτον, τα τεχνικά χαρακτηριστικά, καθώς επίσης η ημερομηνία, η ώρα και η διάρκεια κάθε επικοινωνίας, τέταρτον, τα δεδομένα σχετικά με τις ζητηθείσες ή χρησιμοποιηθείσες συμπληρωματικές υπηρεσίες και τους παρόχους τους, καθώς και, πέμπτον, τα δεδομένα που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση του ή των αποδεκτών της επικοινωνίας. Επιπλέον, η παράγραφος ΙΙ του άρθρου R. 10-13 του CPCE, όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο για τις διαφορές των κύριων δικών, όριζε ότι, όσον αφορά τις υπηρεσίες τηλεφωνίας, οι οικείοι φορείς μπορούσαν επίσης να διατηρούν τα δεδομένα που καθιστούν δυνατή την ταυτοποίηση της προέλευσης και της θέσης της επικοινωνίας.

89 Επομένως, η επίμαχη στην κύρια δίκη νομοθεσία καλύπτει το σύνολο των μέσων τηλεφωνικών επικοινωνιών και καταλαμβάνει το σύνολο των χρηστών των μέσων αυτών, χωρίς να γίνεται συναφώς καμία διαφοροποίηση ή εξαίρεση. Επιπλέον, τα δεδομένα σε σχέση με τα οποία η νομοθεσία αυτή επιβάλλει στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών υποχρέωση διατήρησης είναι, ειδικότερα, εκείνα που είναι αναγκαία για την ανεύρεση της πηγής της επικοινωνίας και του προορισμού της, για τον προσδιορισμό της ημερομηνίας, της ώρας, της διάρκειας και του είδους της επικοινωνίας, για την ταυτοποίηση του χρησιμοποιούμενου εξοπλισμού επικοινωνίας, καθώς και για τον γεωγραφικό εντοπισμό του τερματικού εξοπλισμού και των επικοινωνιών, δεδομένα στα οποία περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, το όνομα και η διεύθυνση του χρήστη καθώς και οι αριθμοί τηλεφώνου του καλούντος και του καλούμενου.

90 Συνεπώς, τα δεδομένα τα οποία, δυνάμει της επίμαχης εθνικής νομοθεσίας, πρέπει να διατηρούνται για ένα έτος δεν καλύπτουν μεν το περιεχόμενο των σχετικών επικοινωνιών, πλην όμως παρέχουν τη δυνατότητα να προσδιοριστούν, μεταξύ άλλων, το πρόσωπο με το οποίο επικοινώνησε ο χρήστης ενός μέσου τηλεφωνικής επικοινωνίας και το μέσο που χρησιμοποιήθηκε για τη συγκεκριμένη επικοινωνία, να καθοριστούν η ημερομηνία, η ώρα και η διάρκεια των επικοινωνιών καθώς και ο τόπος από τον οποίο αυτές πραγματοποιήθηκαν, και να εντοπιστούν γεωγραφικώς οι τερματικοί εξοπλισμοί, ακόμη και χωρίς να έχει κατ' ανάγκην διαβιβαστεί η επικοινωνία. Πέραν τούτου, χάρη στα δεδομένα αυτά μπορεί να προσδιοριστεί η συχνότητα των επικοινωνιών του χρήστη με ορισμένα άτομα στη διάρκεια μιας δεδομένης χρονικής περιόδου. Ως εκ τούτου, πρέπει να γίνει δεκτό ότι από το σύνολο των δεδομένων αυτών είναι δυνατόν να συναχθούν πολύ ακριβή συμπεράσματα σχετικά με την ιδιωτική ζωή των προσώπων των οποίων τα δεδομένα διατηρήθηκαν, όπως παραδείγματος χάριν για τις καθημερινές τους συνήθειες, για τους μόνιμους ή τους προσωρινούς τόπους διαμονής τους, για τις ημερήσιες ή άλλες μετακινήσεις τους, για τις δραστηριότητες που ασκούν, για τις κοινωνικές τους σχέσεις και για τις κοινωνικές τους συναναστροφές. Ειδικότερα, τα δεδομένα αυτά παρέχουν τα μέσα για τη συγκρότηση του προφίλ των υποκειμένων των δεδομένων, δηλαδή για μια πληροφορία εξίσου ευαίσθητη, από πλευράς του δικαιώματος στον σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, με το ίδιο το περιεχόμενο των επικοινωνιών (πρβλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2022, Commissioner of An Garda Síochána κ.λπ., C-140/20, EU:C:2022:258, σκέψη 45 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

91 Όσον αφορά τους επιδιωκόμενους σκοπούς, επισημαίνεται ότι η επίμαχη νομοθεσία εξυπηρετεί, μεταξύ άλλων σκοπών, την έρευνα, τη διαπίστωση και τη δίωξη τυχόν ποινικών αδικημάτων, περιλαμβανομένων των σχετικών με την κατάχρηση αγοράς, στα οποία περιλαμβάνεται η κατάχρηση προνομιακών πληροφοριών.

92 Λαμβανομένων υπόψη των στοιχείων που εκτέθηκαν στις σκέψεις 86 έως 91 της παρούσας απόφασης, διαπιστώνεται ότι, με την επίμαχη νομοθεσία, ο εθνικός νομοθέτης προέβλεψε ότι, για τους σκοπούς, μεταξύ άλλων, της έρευνας, της διαπίστωσης και της δίωξης τυχόν ποινικών αδικημάτων και της καταπολέμησης του εγκλήματος, τα δεδομένα κίνησης διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως για ένα έτος από τη δημιουργία του αντίστοιχου αρχείου.

93 Όπως όμως προκύπτει πιο συγκεκριμένα από τις σκέψεις 140 έως 168 της αποφάσεως της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791), καθώς και από τις σκέψεις 59 έως 101 της αποφάσεως της 5ης Απριλίου 2022, Commissioner of An Garda Síochána κ.λπ. (C-140/20, EU:C:2022:258), μια τέτοια διατήρηση δεν μπορεί να δικαιολογηθεί βάσει τέτοιων σκοπών δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58.

94 Επομένως, εθνική νομοθεσία όπως η επίμαχη στις υποθέσεις των κύριων δικών, η οποία επιβάλλει στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών την υποχρέωση να προβαίνουν προληπτικώς, για τους σκοπούς της καταπολέμησης των αδικημάτων κατάχρησης της αγοράς, περιλαμβανομένης της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, σε διατήρηση όλων γενικώς και αδιακρίτως των δεδομένων κίνησης του συνόλου των χρηστών των μέσων ηλεκτρονικών επικοινωνιών, χωρίς να γίνεται συναφώς καμία διαφοροποίηση ή να προβλέπεται οποιαδήποτε εξαίρεση και χωρίς να στοιχειοθετείται ο απαιτούμενος, κατά τη νομολογία που μνημονεύεται στην αμέσως προηγούμενη σκέψη, σύνδεσμος μεταξύ των διατηρητέων δεδομένων και του επιδιωκόμενου σκοπού, υπερβαίνει τα όρια του αυστηρώς αναγκαίου και δεν είναι δυνατόν να θεωρηθεί δικαιολογημένη σε μια δημοκρατική κοινωνία, όπως επιτάσσει το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη (πρβλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 6ης Οκτωβρίου 2020, Privacy International, C-623/17, EU:C:2020:790, σκέψη 81).

95 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω στοιχείων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα στις υποθέσεις C-339/20 και C-397/20 πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α' και δ', της οδηγίας 2003/6 και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ' και η', του κανονισμού 596/2014, σε συνδυασμό με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58 και υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, έχουν την έννοια ότι δεν επιτρέπουν νομοθετικά μέτρα τα οποία προβλέπουν προληπτικώς, για τους σκοπούς της καταπολέμησης των αδικημάτων κατάχρησης της αγοράς, περιλαμβανομένης της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, ότι τα δεδομένα κίνησης διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως για ένα έτος από τη δημιουργία του σχετικού αρχείου.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος στις δύο υποθέσεις

96 Με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα στις υπό κρίση υποθέσεις, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι εθνικό δικαστήριο μπορεί να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεως με την οποία κηρύσσονται, δυνάμει του εθνικού δικαίου, ανίσχυρες οι εθνικές νομοθετικές διατάξεις που, αφενός, επιβάλλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διατηρούν γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα κίνησης και, αφετέρου, επιτρέπουν την κοινοποίηση τέτοιων δεδομένων στην αρμόδια αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα χωρίς προηγούμενη άδεια από δικαστήριο ή ανεξάρτητη διοικητική αρχή, λόγω της ασυμβατότητας της νομοθεσίας αυτής με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, υπό το πρίσμα του Χάρτη.

97 Εισαγωγικώς υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με την αρχή της υπεροχής του δικαίου της Ένωσης, το δίκαιο της Ένωσης υπερισχύει έναντι του δικαίου των κρατών μελών. Η αρχή αυτή επιβάλλει, ως εκ τούτου, σε όλες τις αρχές των κρατών μελών να διασφαλίζουν την πλήρη αποτελεσματικότητα των διαφόρων κανόνων της Ένωσης, το δε δίκαιο των κρατών μελών δεν μπορεί να επηρεάσει το αποτέλεσμα το οποίο αναγνωρίζεται στους κανόνες αυτούς εντός των κρατών μελών. Βάσει της αρχής αυτής, σε περίπτωση που είναι αδύνατη η σύμφωνη με τις απαιτήσεις του δικαίου της Ένωσης ερμηνεία της εθνικής νομοθεσίας, ο εθνικός δικαστής ο οποίος καλείται, στο πλαίσιο της αρμοδιότητάς του, να εφαρμόσει τις διατάξεις του δικαίου της Ένωσης έχει την υποχρέωση να διασφαλίσει την πλήρη αποτελεσματικότητα των διατάξεων αυτών, αφήνοντας εν ανάγκη αυτεπαγγέλτως ανεφάρμοστη κάθε αντίθετη διάταξη της εθνικής νομοθεσίας, έστω και μεταγενέστερη, χωρίς να οφείλει να ζητήσει ή να αναμείνει την προηγούμενη εξαφάνισή της διά της νομοθετικής οδού ή μέσω οποιασδήποτε άλλης συνταγματικής διαδικασίας (πρβλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2022, Commissioner of An Garda Síochána κ.λπ., C-140/20, EU:C:2022:258, σκέψη 118 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

98 Μόνον το Δικαστήριο μπορεί, κατ’ εξαίρεση και για επιτακτικούς λόγους ασφάλειας δικαίου, να αποφασίσει ότι διάταξη του εθνικού δικαίου που κρίνεται αντίθετη προς κανόνα του δικαίου της Ένωσης είναι δυνατό να εξακολουθήσει προσωρινά να εφαρμόζεται. Τέτοιος περιορισμός των διαχρονικών αποτελεσμάτων της ερμηνείας του δικαίου της Ένωσης από το Δικαστήριο χωρεί μόνο με την ίδια την απόφαση με την οποία το Δικαστήριο αποφαίνεται επί της ερμηνείας που ζητήθηκε. Η υπεροχή και η ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης θα θίγονταν αν τα εθνικά δικαστήρια είχαν την εξουσία να κρίνουν ότι οι εθνικές διατάξεις υπερισχύουν, έστω και προσωρινώς, των κανόνων του δικαίου της Ένωσης προς τους οποίους αντιβαίνουν (απόφαση της 5ης Απριλίου 2022, Commissioner of An Garda Síochána κ.λπ., C-140/20, EU:C:2022:258, σκέψη 119 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

99 Είναι βεβαίως αληθές ότι το Δικαστήριο έκρινε, σε υπόθεση η οποία αφορούσε τη νομιμότητα μέτρων που ελήφθησαν κατά παράβαση της υποχρέωσης την οποία επιβάλλει το δίκαιο της Ένωσης για πραγματοποίηση προηγούμενης εκτίμησης των επιπτώσεων που θα έχει ένα σχέδιο για το περιβάλλον και για συγκεκριμένη προστατευόμενη τοποθεσία, ότι εθνικό δικαστήριο δύναται κατ’ εξαίρεση, εφόσον το επιτρέπει το εσωτερικό δίκαιο, να διατηρήσει σε ισχύ τα αποτελέσματα τέτοιων μέτρων όταν η διατήρηση αυτή δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους σχετικούς με την ανάγκη εξάλειψης μιας πραγματικής και σοβαρής απειλής να διακοπεί ο εφοδιασμός του οικείου κράτους μέλους με ηλεκτρική ενέργεια, η οποία δεν θα μπορούσε να αντιμετωπιστεί με άλλα μέσα και εναλλακτικές λύσεις, ιδίως στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς, εξυπακουομένου ότι η διατήρηση της ισχύος των μέτρων αυτών επιτρέπεται να διαρκέσει μόνο για όσο χρονικό διάστημα είναι απολύτως απαραίτητο προκειμένου να αρθεί η εν λόγω παρανομία (πρβλ. απόφαση της 29ης Ιουλίου 2019, Inter-Environnement Wallonie et Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen, C-411/17, EU:C:2019:622, σκέψεις 175, 176, 179 και 181).

100 Σε αντίθεση όμως με ό,τι ισχύει για την παράλειψη διαδικαστικής υποχρέωσης, όπως είναι η προηγούμενη εκτίμηση των επιπτώσεων ενός σχεδίου η οποία εμπίπτει στον ειδικό τομέα της προστασίας του περιβάλλοντος, τυχόν παράβαση του άρθρου 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενου υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη, δεν είναι δυνατόν να θεραπευθεί μέσω διαδικασίας παρόμοιας με εκείνη για την οποία έγινε λόγος στην αμέσως προηγούμενη σκέψη (πρβλ. απόφαση της 5ης Απριλίου 2022, Commissioner of An Garda Síochána κ.λπ., C-140/20, EU:C:2022:258, σκέψη 121 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

101 Τούτο διότι η διατήρηση σε ισχύ των αποτελεσμάτων εθνικής νομοθεσίας όπως η επίμαχη στις υποθέσεις των κύριων δικών θα σήμαινε ότι η νομοθεσία αυτή εξακολουθεί να επιβάλλει στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών υποχρεώσεις που είναι αντίθετες προς το δίκαιο της Ένωσης και συνεπάγονται σοβαρές επεμβάσεις στα θεμελιώδη δικαιώματα των προσώπων των οποίων διατηρήθηκαν τα δεδομένα (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Απριλίου 2022, Commissioner of An Garda Síochána κ.λπ., C-140/20, EU:C:2022:258, σκέψη 122 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

102 Ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο δεν μπορεί να περιορίσει χρονικώς τα αποτελέσματα μιας απόφασης για την έκδοση της οποίας είναι αρμόδιο βάσει του εθνικού δικαίου και με την οποία κηρύσσονται ανίσχυρες διατάξεις της επίμαχης στην κύρια δίκη εθνικής νομοθεσίας (βλ., κατ' αναλογίαν, απόφαση της 5ης Απριλίου 2022, Commissioner of An Garda Síochána κ.λπ., C-140/20, EU:C:2022:258, σκέψη 123 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

103 Διευκρινίζεται, επιπλέον, ότι δεν περιορίστηκαν χρονικώς τα αποτελέσματα της ερμηνείας την οποία έκανε δεκτή το Δικαστήριο με τις αποφάσεις της 21ης Δεκεμβρίου 2016, Tele2 Sverige και Watson κ.λπ. (C-203/15 και C-698/15, EU:C:2016:970), και της 6ης Οκτωβρίου 2020, La Quadrature du Net κ.λπ. (C-511/18, C-512/18 και C-520/18, EU:C:2020:791), όπερ σημαίνει ότι, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπενθυμίστηκε με τη σκέψη 98 της παρούσας απόφασης, δεν χωρεί τέτοιος περιορισμός με απόφαση του Δικαστηρίου μεταγενέστερη των αποφάσεων εκείνων.

104 Τέλος, λαμβανομένου υπόψη ότι έχει ζητηθεί από το αιτούν δικαστήριο να κρίνει απαράδεκτα τα αποδεικτικά στοιχεία που αποκτήθηκαν μέσω δεδομένων κίνησης, με το σκεπτικό ότι οι επίμαχες εθνικές διατάξεις αντιβαίνουν στο δίκαιο της Ένωσης όσον αφορά τόσο τη διατήρησή τους όσο και την πρόσβαση σε αυτά, πρέπει να προσδιοριστούν οι συνέπειες τις οποίες θα έχει επί του παραδεκτού των αποδεικτικών στοιχείων που προβλήθηκαν εις βάρος των VD και SR στο πλαίσιο των κύριων δικών τυχόν διαπίστωση της ασυμβατότητας του άρθρου L. 621-10 του CMF, όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, με το άρθρο 15 παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη.

105 Επ' αυτού, αρκεί η παραπομπή στη νομολογία του Δικαστηρίου, ιδίως στις αρχές που είχαν υπενθυμιστεί με τις σκέψεις 41 έως 44 της αποφάσεως της 2ας Μαρτίου 2021, Prokuratuur (Όροι πρόσβασης σε δεδομένα σχετικά με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες) (C-746/18, EU:C:2021:152), από τις οποίες συνάγεται ότι, βάσει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, το ζήτημα αυτό του παραδεκτού άπτεται του εθνικού δικαίου, υπό την επιφύλαξη ειδικότερα της τήρησης των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

106 Όσον αφορά την τελευταία αυτή αρχή, υπενθυμίζεται ότι επιβάλλει στο εθνικό ποινικό δικαστήριο να μη λαμβάνει υπόψη πληροφοριακά και αποδεικτικά στοιχεία τα οποία έχουν αποκτηθεί μέσω αντίθετης προς το ενωσιακό δίκαιο διατήρησης όλων γενικώς και αδιακρίτως των δεδομένων κίνησης και των δεδομένων θέσης ή ακόμη μέσω πρόσβασης της αρμόδιας αρχής σε τέτοια δεδομένα κατά παραβίαση του ενωσιακού δικαίου, στο πλαίσιο ποινικής διαδικασίας που έχει κινηθεί κατά υπόπτων για εγκληματικές πράξεις, εφόσον οι τελευταίοι δεν έχουν δυνατότητα αποτελεσματικής υποβολής παρατηρήσεων επί των πληροφοριακών και αποδεικτικών αυτών στοιχείων, τα οποία προέρχονται από τομέα που εκφεύγει της γνώσης των δικαστών και θα μπορούσαν να ασκήσουν καθοριστική επιρροή στην εκτίμηση των πραγματικών περιστατικών

[πρβλ. απόφαση της 2ας Μαρτίου 2021, Prokuratuur (Όροι πρόσβασης σε δεδομένα σχετικά με τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες), C-746/18, EU:C:2021:152, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

107 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο και στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα στις υπό κρίση υποθέσεις πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε εθνικό δικαστήριο να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεως την οποία οφείλει, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να εκδώσει για να κηρύξει ανίσχυρες τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις που, αφενός, επιβάλλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διατηρούν γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα κίνησης και, αφετέρου, επιτρέπουν την κοινοποίηση τέτοιων δεδομένων στην αρμόδια αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα χωρίς προηγούμενη άδεια από δικαστήριο ή ανεξάρτητη διοικητική αρχή, λόγω της ασυμβατότητας της νομοθεσίας αυτής με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του Χάρτη. Το αν αποδεικτικά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί κατ' εφαρμογήν εθνικών νομοθετικών διατάξεων αντίθετων προς το δίκαιο της Ένωσης πρέπει να γίνουν δεκτά αποτελεί, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, ζήτημα το οποίο άπτεται του εθνικού δικαίου, υπό την επιφύλαξη της τήρησης, ειδικότερα, των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

Επί των δικαστικών εξόδων

108 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

1) Το άρθρο 12, παράγραφος 2, στοιχεία α′ και δ′, της οδηγίας 2003/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2003, για τις πράξεις προσώπων που κατέχουν εμπιστευτικές πληροφορίες και τις πράξεις χειραγώγησης της αγοράς (κατάχρηση αγοράς), και το άρθρο 23, παράγραφος 2, στοιχεία ζ′ και η′, του κανονισμού (ΕΕ) 596/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Απριλίου 2014, για την κατάχρηση της αγοράς (κανονισμός για την κατάχρηση της αγοράς) και την κατάργηση της οδηγίας 2003/6 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και των οδηγιών 2003/124/ΕΚ, 2003/125/ΕΚ και 2004/72/ΕΚ της Επιτροπής, σε συνδυασμό με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών (οδηγία για την προστασία ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2009, και υπό το πρίσμα των άρθρων 7, 8 και 11, καθώς και του άρθρου 52, παράγραφος 1, του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

έχουν την έννοια ότι:

δεν επιτρέπουν νομοθετικά μέτρα τα οποία προβλέπουν προληπτικώς, για τους σκοπούς της καταπολέμησης των αδικημάτων κατάχρησης της αγοράς,

περιλαμβανομένης της κατάχρησης προνομιακών πληροφοριών, ότι τα δεδομένα κίνησης διατηρούνται γενικώς και αδιακρίτως για ένα έτος από τη δημιουργία του σχετικού αρχείου.

2) Το δίκαιο της Ένωσης έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει σε εθνικό δικαστήριο να περιορίσει τα διαχρονικά αποτελέσματα της αποφάσεως την οποία οφείλει, δυνάμει του εθνικού δικαίου, να εκδώσει για να κηρύξει ανίσχυρες τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις που, αφενός, επιβάλλουν στους φορείς παροχής υπηρεσιών ηλεκτρονικών επικοινωνιών να διατηρούν γενικώς και αδιακρίτως τα δεδομένα κίνησης και, αφετέρου, επιτρέπουν την κοινοποίηση τέτοιων δεδομένων στην αρμόδια αρχή του χρηματοπιστωτικού τομέα χωρίς προηγούμενη άδεια από δικαστήριο ή ανεξάρτητη διοικητική αρχή, λόγω της ασυμβατότητας της νομοθεσίας αυτής με το άρθρο 15, παράγραφος 1, της οδηγίας 2002/58, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 2009/136, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του Χάρτη του Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το αν αποδεικτικά στοιχεία που έχουν αποκτηθεί κατ' εφαρμογήν εθνικών νομοθετικών διατάξεων αντίθετων προς το δίκαιο της Ένωσης πρέπει να γίνουν δεκτά αποτελεί, δυνάμει της αρχής της δικονομικής αυτονομίας των κρατών μελών, ζήτημα το οποίο άπτεται του εθνικού δικαίου, υπό την επιφύλαξη της τήρησης, ειδικότερα, των αρχών της ισοδυναμίας και της αποτελεσματικότητας.

(υπογραφές)